

రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక

మెదక్ జిల్లా
1959-60

ప్రణాళిక, స్థానికపరిపాలనా శాఖ.
ఆంధ్రప్రదేశ్.

25 న. పై

మనవి మాట

రాజ్య ప్రణాళికలోని జిల్లావారీ వివరాలు చూపే జిల్లా ప్రణాళికల వరసలో 1959–60 సంవత్సరానికి సంబంధించిన ఈ ప్రచురణ నాలుగవది. పుస్తకం మొదటి భాగంలో-జిల్లాకు సంబంధించిన సాధారణ గణాంక సమాచారం చేర్చబడింది. నేటివరకు సేకరించబడిన సమాచారం ఇందులో చేర్చబడింది. దానితోపాటు రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక క్రింద రాజ్య ప్రభుత్వం నాలుగవ సంవత్సరంలో నిర్వహించదలచిన కార్యక్రమస్వరూపం కూడ క్లుప్తంగా యివ్వబడింది. ఇక రెండవ భాగంలో తంతి, తపాలాశాఖ, రైలుమార్గాల అభివృద్ధితో సహా వివిధ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను గురించి వివరింపబడింది. ఈ ప్రచురణ జిల్లా పరిషత్తులకు కొంత ఉపయోగకరంగా ఉంటుందని ఆశించబడడంవల్ల, దీనిని మెరుగుపరచేటందుకు జిల్లా పరిషత్తులు సూచనలు చేయగలవని ఆశించబడుతున్నది. సూచనలు ఎవరు పంపినా కృతజ్ఞతతో స్వీకరించబడతాయి. వాటిని హైదరాబాదులో ఉన్న ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రణాళికా శాఖ డిప్యూటి కార్యదర్శిగారికి పంపవచ్చును.

హైదరాబాదు
13–12–1959

సి. నరసింహం
ప్రభుత్వ ప్రణాళిక, స్థానిక
పరిపాలనా శాఖ కార్యదర్శి.

విషయసూచిక

వరుస సంఖ్య	వివరాలు		పేజీ సంఖ్య
	మనవి మాట		(ముందు పేజి)

మొదటిభాగం

రెండవభాగం

అభివృద్ధికార్యక్రమాలు

మొదటి భాగం

సాధారణ విషయాలు

సాధారణ విషయాలు

విస్తీర్ణం వర్గీకరణ

ఈ జిల్లా విస్తీర్ణం 3,804 చదరపుమైళ్ళు. ఇందులో 3 రెవిన్యూ డివిజన్లు, 8 తాలూకాలు ఉన్నాయి. 1956–57 సంవత్సరంలో ఈ జిల్లాలోని భూమి క్రింది విధంగా వర్గీకరించబడింది.

	విస్తీర్ణం ఎకరాలలో	మొత్తం విస్తీర్ణంలో శాతం
మొత్తం భూమి విస్తీర్ణం	24,18,093	—
అడవులు	2,20,998	9.1
బీడుభూమి, సాగు క్రిందకు రాని భూమి	1,85,537	7.7
వ్యవసాయేతర పనులకు ఉపయోగింపబడుతున్న భూమి	1,54,338	6.3
సాగుకు లాయకి అయిన బంజరు	1,00,556	4.1
శాశ్వత పచ్చిక బీళ్లు, ఇతర పచ్చిక బయళ్లు	2,30,090	9.4
సాగు చేయబడే నికరపు విస్తీర్ణంలో చేర్చబడని నానారకాలచెట్లు, తోటలు పంటలు ఉండే భూమి	37,810	1.5
ప్రస్తుత బంజర్లు	2,14,554	8.8
ఇతర బంజర్లు	1,06,327	4.4
సాగు చేయబడే నికరపు విస్తీర్ణం	11,86,055	48.7
ఒకసారికి మించి సాగు చేయబడే భూమి	70,692	2.9
మొత్తం పంట భూమి	12,56,747	51.6

వేర్వేరు ఋతు పవనాల వల్ల వర్షపాతం

(అంగుళాలలో)

	1956–57	1955–56	మామూలు
నైరుతి ఋతు పవనాలు	40.8	43.5	27.7
ఈశాన్య ఋతు పవనాలు	5.8	3.2	3:0
శీతాకాలం	0.1	—	0.8
వేసవికాలం	2.7	3.4	2,5
మొత్తం	49.4	50.1	34.0

నీటివనర్లు, నీటిపారుదల

మంజీరానది యీజిల్లా యొక్క పశ్చిమ భాగానికి, వాయవ్య భాగానికి నీటిపారుదల కలుగచేస్తున్నది. ఈ జిల్లాలో నీటిపారుదల ముఖ్యంగా చెరువుల వల్లే జరుగుతున్నది. ఈ జిల్లాలో చాల చెరువులున్నాయి. మంజీరానదినుండి ప్రవహించే కాలువ, నిజాంసాగరు కాలువలవల్ల ఎక్కువ ప్రాంతానికి నీటి పారుదల సౌకర్యం కలుగుతున్నది. ఈ జిల్లాలోని నీటి వనర్లు వాటి వల్ల సాగుచేయబడే విస్తీర్ణం ఈ దిగువ తెలుపబడ్డాయి.

నీటివనర్లు

1. ప్రభుత్వ కాలువలు	2
2. ప్రయివేటు కాలువలు	...
3. బావులు	
(ఎ) గొట్టపు బావులు	2
(బి) నీటి పారుదలకొరకు మాత్రమే ఉపయోగించబడే ఇతర బావులు	
(i) ప్రభుత్వంవారివి.	
(ఎ) రాతికట్టడం గలవి	3,561
(బి) రాతికట్టడం లేనివి	4,937
(ii) ప్రయివేటు వ్యక్తులవి.	

(ఎ) రాతికట్టడం గలవి. 334
(బి) రాతికట్టడం లేనివి 168

4. గృహకృత్యాలకు మాత్రము ఉపయోగించబడుతున్న బావులు 31,481
5. ఉపయోగంలో లేని బావులు 391
6. రిజర్వాయర్లు ...
7. చెరువులు

(ఎ) నూరు ఎకరాలకన్నా ఎక్కువ ఆయకట్టు గలవి 654
(బి) నూరు ఎకరాలకన్నా తక్కువ ఆయకట్టు గలవి 3,384

నీటిపారుదల జరుగుచున్న భూమి విస్తీర్ణం

1. ప్రభుత్వ కాలువల ద్వారా	...	12,049
2. ప్రయివేటు కాలువల ద్వారా	...	352
3. చెరువులద్వారా	...	1,73,189
4. బావుల ద్వారా	...	
(ఎ) కేవలం నీటిపారుదలకు ఉపయోగించబడేవి	...	38,760
(బి) ఇతర నీటి పారుదల వనరులకు తోడ్పడేవి	...	—
(సి) ఇతర వనరులు (ఊటకాలువలు మొదలయినవి)	...	13,140
5. నీటి పారుదల జరుగుచున్న మొత్తం భూమి	...	2,37,490
6. పంటపండే నికరపు భూమిలో నీటి పారుదల జరిగే నికరపు భూమి శాతం	...	20.0
7. ఒకే సంవత్సరంలో ఒకసారికంటె ఎక్కువగా నీటిపారుదల జరిగే భూమి విస్తీర్ణం	...	48,514
8. నీటిపారుదలవల్ల పంటలుపండే మొత్తం భూమి విస్తీర్ణం	...	2,86,004
9. పంటపండే మొత్తం విస్తీర్ణంలో నీటిపారుదల జరిగే విస్తీర్ణంయొక్క శాతం	...	22.8

10. స్వంత ఆయకట్లు ఉండే బావులు	...	5,473
11. గుర్తించబడిన నీటిపారుదల వనరులకు తోడ్పడే బావులు	...	260
12. నీటిపారుదల జరిగే మొత్తం నికరపు విస్తీర్ణంలో స్వంత ఆయకట్లుండే బావులద్వారా నీటిపారుదల జరిగే విస్తీర్ణం యొక్క శాతం	...	1.1
13. ఆయిలు ఇంజన్ల సంఖ్య	...	52

పంటలు

తృణధాన్యాల పంటలలో జొన్న, వరి ముఖ్యమైనవి. ఖరీఫ్, రాబి పంట కాలాలు రెండింటిలోను ఇవి పండింపబడతాయి. కాలవ ప్రక్క భూముల లోను, చెరువులు, బావులవల్ల నీటి పారుదల జరిగే భూములలోను వరి అధికంగా పండింపబడుతుంది. 1956–57 లో సాగుచేయబడిన విస్తీర్ణాన్ని, పండిన పంటల్ని తెలిపే వివరణ ఈ దిగువ ఈయబడింది.

	విస్తీర్ణం (ఎకరాలలో)	మొత్తం పంట (టన్నులలో)
I తృణధాన్యాలు.		
1. వరి	2,81,506	*84,960
2. గోధుమ	14,349	800
3. జొన్న	3,06,475	47,670
4. సజ్జ	9,368	1,190
5. బార్లి	2,814	—
6. మొక్కజొన్న	91,864	18,380
7. రాగి	31,424	2,840
8. కొఱ్ఱ	30,455	810
9. వరగు	4,395	270
10. సామలు	26,938	1,620
11. ఇతర తృణధాన్యాలు	665	490
మొత్తం తృణధాన్యాలు	7,80,253	1,59,030

బియ్యం.

II పప్పు ధాన్యాలు

1. శనగలు	66,330	6,870
2. పెసలు	24,037	1,410
3. కందులు	15,197	1,620
4. మినుములు	37,447	2,830
5. ఉలవలు	30,623	2,260
6. ఇతర పప్పుధాన్యాలు	41,475	2,250
మొత్తం పప్పు ధాన్యాలు	2,15,109	17,240

సంబారాలు

1. పోకచెక్కలు	—	—
2. మిరపకాయలు	29,527	2,260
3. అల్లం	1,526	—
4. పసుపు	966	—
5. వెల్లుల్లిపాయలు	662	—
6. ధనియాలు	52,753	—
7. చింతపండు	—	—
8. ఇతర సంబారాలు	1,367	—
మొత్తం సంబారాలు	86,801	2,260

IV చెరకు పంటలు

1. చెరకు	7,455	16,830
2. తాటిబెల్లం	—	—
3. ఇతరములు	—	—
మొత్తం చెరకుపంటలు	7,455	16,830

V పండ్లు, కూరగాయలు

1. (ఎ) తాజాపండ్లు

(i) అరటిపండ్లు	78	—
(ii) నిమ్మజాతికిచెందిన పండ్లు	80	—
(iii) మామిడిపండ్లు	1757	—
(Vi) ఇతర తాజాపండ్లు	602	—
మొత్తం తాజాపండ్లు	2517	—
(బి) ఎండుపండ్లు		
(1) జీడి గింజలు	—	—
(2) ఇతర ఎండుపండ్లు	17	—
మొత్తం ఎండుపండ్లు	17	—
మొత్తం తాజాపండ్లు ఎండుపండ్లు	2534	—

2. కూరగాయలు

(ఎ) బంగాళా దుంపలు	586	780
(బి) కర్జూపెండలము	1	—
(సి) చిలగడ దుంపలు	128	—
(డి) ఉల్లిగడ్డలు	2946	7920
(ఇ) ఇతర కూరగాయలు	1,729	—
మొత్తం కూరగాయలు	5,390	8700
మొత్తం పండ్లు, కూరగాయలు, దుంపపంటలతో సహా	7,924	—

VI వివిధరకాలకు చెందిన ఇతర ఆహార పంటలు	97	—
మొత్తం ఆహారపంటలు	11,00,449	—

ఆహారేతర పంటలు

I నారలు		
1. ప్రత్తి	6,863	430
2. బొంబాయి జనుము	1,721	2,120
3. జనుము (సన్‌హెంప్)	4,848	—
4. ఇతర నారలు	81	—
మొత్తం నారలు	13,513	2,550
II నూనె విత్తనాలు		
(ఏ) ఆహారంలో ఉపయోగించబడేవి		
(i) వేరుశెనగ	17,541	3,790
(ii) కొబ్బరి	6	—
(iii) నువ్వులు	18,669	860
(iv) రేప్ విత్తనాలు, ఆవాలు	447	—
(v) కుసుమలు	35,052	—
(vi) ఇతరములు	1240	—
మొత్తం	72,955	4,650
(బి) ఆహారంలో ఉపయోగించ బడనివి.		
(i) ఎల్లగిసె విత్తనాలు	21,029	—
(ii) ఆముదాలు	29,777	1520

(iii) నిగర్ విత్తనాలు	6,607	—
(vi) ఇతరములు	510	—
మొత్తం	57,923	1,520
మొత్తం నూనెవిత్తనాలు	1,30,878	—
III అద్దకం రంగులు, తోళ్ళ పరికరాలు		
1. నీలిమందు (అద్దకంకోసం)	4	—
2. ఇతర అద్దకపు రంగులు.	—	—
మొత్తం అద్ధకపు రంగులు.	4	—
IV మందులు, మత్తు పదార్థాలు.		
1. కాఫీ	—	—
2. జనుము	—	—
3. తమలపాకులు	164	—
4. పొగాకు	2,914	680
5. ఇతరమందులు, మత్తుపదార్థాలు	402	—
మొత్తం మందులు, మత్తు పదార్థాలు	3,480	680
V పశుగ్రాసపు పంటలు	7,205	—
VI పచ్చి ఎరువు పంటలు		
1. జనుము (సన్ హెంప్)	—	—
2. నీలిమందు	—	—
3. ఇతరములు	—	—
మొత్తం పచ్చిఎరువు పంటలు	—	—

VII	వివిధ ఆహారేతర పంటలు	1,218
i	మొత్తం ఆహారేతర పంటలు	1,56,298
ii	మొత్తం పంట భూమి	12,56,747
iii	ఒకసారికి మించి పంటపండే భూమి	70,692
iv	నికరపు పంటభూమి	11,86,055

స్థానిక పరిపాలన

మెదక్, సిద్దిపేటలలో 2 సిటీ మునిసిపాలిటీలు, సంగారెడ్డి, అండోల్, జోగిపేట, సదాశివపేట, గజ్వేలు, నరసాపురం, జహీరాబాదు, కోహిర్, నారాయణఖేడ్ లలో 8 టౌను మునిసిపాలిటీలు ఉన్నాయి.

తపాలా ఆఫీసులు

1-4-1959 తేదీనాటికి యీ జిల్లాలో 21 సబ్ – ఆఫీసులు, 240 బ్రాంచి ఆఫీసులు, 7 టెలిగ్రాంఆఫీసులు, 5 పబ్లిక్ కాల్ అఫీసులు ఉన్నాయి.

రైలుమార్గాలు

పడమటి వైపు నుండి యీ జిల్లాలోనికి బ్రాడుగేజి రైలు మార్గం ప్రవేశిస్తుంది. హైదరాబాదునుండి మన్మాడుకుపోయే మీటరు గేజి మార్గం కూడ తూర్పుదిశలో ఈ జిల్లాగుండా పోతుంది.

రోడ్లు

1-4-59 తేదీనాటికి ఈ జిల్లాలో 444 మైళ్ళరోడ్లు ఉన్నాయి. అవి క్రింది విధంగా వర్గీకరించబడినాయి.

1.	జాతీయ రహదారులతో సహా ప్రభుత్వ రహదారుల శాఖచే నిర్వహించబడుతున్న రోడ్లు.	...	386
2.	మునిసిపాలిటీలచే నిర్వహించబడుతున్న రోడ్లు	...	—
3.	స్థానిక సంస్థలచే నిర్వహించబడుతున్న రోడ్లు	...	58
	మొత్తం	...	444

సహకారం

30–6–1957 తేదీ నాటికి ఈ జిల్లాలో 1 ప్రభుత్వ మరియు కేంద్రీ పరపతేతర సంఘం, 1048 వ్యవసాయ సహకార సంఘాలు, 59 వ్యవసాయేతర సహకార సంఘాలు ఉన్నాయి. వీటిలో సభ్యుల సంఖ్య వరసగా 760; 72,577; మరియు 15,655. మంది సభ్యులున్నారు.

విద్య

1956-57 సం. లో ఈ జిల్లాలో ఉన్న విద్యాసంస్థల సంఖ్య క్రింద ఇవ్వబడింది :–

1.	ఉన్నతపాఠశాలలు	...	4
2.	మాధ్యమిక పాఠశాలలు	...	10
3.	ప్రాథమిక పాఠశాలలు	...	829
4.	వయోజన విద్యాకేంద్రాలు	...	16
5.	ప్రత్యేక పాఠశాలలు, వృత్తివిద్యా కేంద్రాలు	...	1
6.	కళాశాలలు	...	—
	మొత్తం	..	860

వైద్యం, ఆసుపత్రులు

1956-57 సం. లో ఈ జిల్లాలో 11 జనరలు ఆసుపత్రులు, 4 వైద్యశాలలు ఉన్నాయి.

రెండవ ప్రణాళికలోని నాలుగవ సంవత్సరపు కార్యక్రమ స్వరూపం

రాజ్య ప్రభుత్వోద్యోగులు ప్లానింగు కమిషను ఉద్యోగులతోను, కేంద్ర మంత్రాంగశాఖల ఉద్యోగుల తోను సంప్రదింపులు జరిపిన తరువాత రెండవప్రణాళిక యొక్క నాలుగవ సంవత్సరపు కార్యక్రమం క్రింద రు. 37.66 కోట్ల మొత్తాన్ని ఖర్చు పెట్టడానికి నిర్ణయించబడింది. కానీ రాజ్యప్రభుత్వం

వారు వివిధ విషయాలను పరిశీలించిన మీదట, ప్రణాళిక, అభివృద్ధి విషయాలను గురించి సలహాల నిచ్చుటకు ఏర్పాటు చేయబడిన రాజ్యసలహా సంఘములో ఈ విషయాన్ని సమగ్రంగా చర్చించిన మీదట యీ సంవత్సరంలో ఖర్చు పెట్టదలచిన మొత్తం రు. 42.03 కోట్లకు పెంచటానికి నిశ్చయించబడింది. ఈ విధమైన హెచ్చింపు చేయటానికిగల ముఖ్య కారణాలు క్రింద ఇవ్వబడినాయి.

(i) ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికా మొత్తాన్ని హెచ్చించక పోయినట్లయితే రెండవ ప్రణాళిక యొక్క చివరి సంవత్సరంలో పూర్తి చేయవలసిన పనులు ఎక్కువగా మిగిలిపోతాయి;

(ii) ఎక్కువచేయబడిన మొత్తాన్ని ఖర్చు పెట్టేటందుకు తగినంతగా రాజ్య పరిపాలనాయంత్రాంగం సంసిద్ధం చేయబడింది;

(iii) ఇంతకు ముందే కలిగించబడిన ఆదాయ మార్గాలనన్నిటిని పూర్తిగా వినియోగించు కోవలసిన అవసరం ఎంతో ఉంది;

(iv) రాజ్య ప్రభుత్వం యొక్క ఆదాయ మార్గాలు కూడ ఈ పాటి ప్రణాళికను అమలుపరచటానికి తగినంతగా ఉన్నాయి.

ప్రతిఅభివృద్ధి కార్యక్రమం క్రిందా కేటాయించబడిన మొత్తం పెంచబడింది. ఆ వివరాలు మొదటి పట్టికలో చూడవచ్చును.

ఈ సంవత్సరంలో చేయబడిన కేటాయింపు ఇదివరకటి సంవత్సరాలలో చేయబడిన కేటాయింపు లన్నిటికన్నా ఎక్కువ. నిరుటి సంవత్సరం మొదటిసారిగ చేయబడిన ప్రణాళిక కేటాయింపు కంటె ఈ సంవత్సరం మొదటి సారిగ చేయబడిన ప్రణాళిక కేటాయింపు రు. 12 కోట్ల ఎక్కువ. నిరుటి సంవత్సరం సవరించబడిన ప్రణాళిక కేటాయింపు కంటె ఈ సంవత్సరం సవరించబడిన ప్రణాళిక కేటాయింపు రు. 7 కోట్లు ఎక్కువ. రెండవ ప్రణాళిక యొక్క మొదటి నాలుగు సంవత్సరాలలోను కేటాయించ బడిన ప్రణాళికా మొత్తం వివరాలు రెండవ పట్టికలో చూడవచ్చును.

ప్రతి అభివృద్ధి కార్యక్రమం క్రింద చేయబడిన కేటాయింపు ఎక్కువ చేయబడటం ఇక్కడ గమనించవచ్చును. అయితే వివిధ విషయాల పద్దుక్రింద చేయబడిన కేటాయింపు మాత్రం కొంతవరకు తగ్గింది. 1958-59 సంవత్సరం తో పోల్చి చూసినట్లయితే ఈ సంవత్సరం పరిశ్రమలు, రవాణా, సాంఘిక కార్యక్రమాల క్రింద ఎక్కువ

మొత్తం కేటాయించబడింది. ముందుసంవత్సరాల్లో మాదిరిగానే ఈ సంవత్సరం కూడ వివిధ కార్యక్రమాలకు తగిన ప్రాధాన్య మివ్వబడింది.

ఈ సంవత్సరం లో అమలు జరుపబడే పథకాల వివరాలు, కేటాయించబడిన మొత్తం వివరాలు, సాధించ దలచిన లక్ష్యాలను గురించి సమగ్ర వివరణలు రెండవ భాగంలో చూడవచ్చును.

ఈ సంవత్సరపు కార్యక్రమాన్ని గురించి సంగ్రహంగా తెలివేటందుకుగాను 1959-60 సంవత్సరంలో సాధించదలచిన లక్ష్యాలవివరాలు క్రింద తెలుపబడినాయి.

లక్ష్యాలవివరాలు

	పద్దు	యూనిట్టు	1959—60 సంవత్సరపు లక్ష్యాలు
	వ్యవసాయం		
1.	ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి	000 టన్నులు	
(i)	పెద్దతరహా నీటిపారుదల పనులు	,,	190.60
(ii)	చిన్న తరహా నీటిపారుదల పనులు	,,	38.70
(iii)	భూమి అభివృద్ధి	,,	44.50
(iv)	ఎరువులు, రసాయనిక ఎరువులు	,,	43.00
(v)	మేలురకం విత్తనాలు	,,	21.00
(vi)	సస్యరక్షణ	,,	—
(vii)	పై కార్యక్రమాల క్రింద ఉత్పత్తికిగాను కేటాయింపు చేసిన తరువాత మేలురకం వ్యవసాయ విధానాలను అవలంబించటానికి	,,	89.60
		,,	427.40
	ఆహారేతర పంటలవల్ల తగ్గింపు	,,	11.30
			416.10

చిన్న తరహా నీటిపారుదల పనులు	000 ఎకరాలు	వివరాలు అందుబాటులో లేవు
నీటిపారుదల జరుగుచున్న విస్తీర్ణం	—	188
విత్తనాల క్షేత్రాలు	సంఖ్య	
(i) విత్తనాల క్షేత్రాల స్థాపన కోసం భూమి స్వాధీనం చేసుకోబడినట్టి క్షేత్రాలు	—	—
(ii) వ్యవసాయ కార్యక్రమాలు ప్రారంభించబడిన క్షేత్రాల సంఖ్య	—	—
(iii) విత్తనాల ఉత్పత్తిని ప్రారంభించిన క్షేత్రాలు.	—	—
ఎరువులు		
(i) పట్టణాల్లో కంపోస్టు ఎరువు తయారి	000 టన్నులు	245.16
(ii) గ్రామాల్లో కంపోస్టు ఎరువు తయారి	,,	ప్రతి పంచాయతీలోను 75 టన్నులు.
(iii) పచ్చి ఎరువులు	,,	0.40
రసాయనిక ఎరువులు	000 టన్నులు	
(i) అమ్మోనియం సల్ఫేటు	,,	148.40
(ii) సూపర్-ఫాస్ఫేటు	,,	47.60
(iii) యూరియా	,,	19.50
(iv) అమ్మోనియం నైట్రేటు	,,	27.50
(v) కాల్షియం అమ్మోనియం నైట్రేటు	,,	8.00
ప్రభుత్వంచే భూములలో స్థిరపరచబడే భూముల్లేని కుటుంబాలు	సంఖ్య	వివరాలు అందుబాటులో లేవు

2. పశు గణాభివృద్ధి

కీలక గ్రామ పథకం		
కృత్రిమ గర్భోత్పత్తి కేంద్రాలు	సంఖ్య	11

కీలక గ్రామాలు	సంఖ్య	66
3. సహకార సంఘాలు		
చిన్నతరహా సంఘాలు		
పటిష్ఠం చేయబడినట్టివి.	,,	1,000
క్రొత్తవి.	,,	1,000
సహకార వ్యవసాయ సంఘాలు	,,	12
సహకార వ్యవసాయ సంఘాలు	విస్తీర్ణం ఎకరాలలో	3,376
సహకార సంఘాల ద్వారా ఇవ్వబడే వ్యవసాయ ఋణం	రూపాయలు లక్షలలో (సంవత్సరానికి)	
స్వల్పకాలిక ఋణాలు	,,	1,320
మధ్యకాలిక ఋణాలు	,,	130
ధీర్ఘకాలిక ఋణాలు	,,	171
మార్కెటింగు ఫైనాన్సు	,,	450
4. సామూజికాభివృద్ధి కేంద్రాలు (జాతీయ విస్తరణ సేవా కేంద్రాల కార్యక్రమంతోసహా)		
సంఖ్య	సంఖ్య	మొదటి దశ బ్లాకులు 26
		రెండవ దశ బ్లాకులు 20
జనాభా	మిలియన్లు	1.675
ఈ కార్యక్రమం క్రిందకు తీసుకొని రాబడిన గ్రామాల సంఖ్య	సంఖ్య	1,600
5. పెద్దతరహా, మధ్యతరహా నీటిపారుదల పనులు		
సంభవమయ్యే అదనపు నీటిపారుదల	000 ఎకరాలు	418
అదనంగా నీటిపారుదల కల్పించబడే భూమి	,,	418

6. విద్యుచ్ఛక్తి

అదనంగా ఉత్పత్తి చేయబడే విద్యుచ్ఛక్తి	000 కిలోవాట్లు	29,750
33 కిలోవాట్లకు మించిన ట్రాన్స్ మిషన్ లైన్లు	మైళ్ళు	290
33. కె. వి మరియు అంతకంటె తక్కువ ట్రాన్సుమిషనులైన్లు	మైళ్ళు	400
విద్యుతీకరణం చేయబడిన పట్టణాలు, గ్రామాలు	సంఖ్య	200

7. వరద నివారణ

రక్షణకల్పించబడే అదనపుభూమి	000 ఎకరాలు	48

8. రోడ్లు

నిర్మించబడిన కంకరరోడ్ల పొడవు	మైళ్ళు	29.4

9. విద్య

సంస్థలు	సంఖ్య	
ప్రాథమిక పాఠశాలలు, జూనియరు బేసిక్ పాఠశాలలు కలుపుకొని	,,	1,600
జూనియరు బేసిక్ పాఠశాలలు	,,	419
మాధ్యమిక పాఠశాలలు, సీనియరు బేసిక్ పాఠశాలలు కలుపుకొని	,,	32
సీనియరు బేసిక్ పాఠశాలలు	,,	—
ఉన్నత పాఠశాలలు	,,	18
హైయ్యరు సెకండరీపాఠశాలలు	,,	10
బహుళార్థ సాధక పాఠశాలలు	,,	4
సాంకేతిక విద్యడిగ్రీ/ డిప్లొమా	,,	—
వివిధ తరగతుల్లో చేరే విద్యార్థులు	,, డిప్లొమా	1,150
	,, డిగ్రీ	360

I వ తరగతి నుండి V వ తరగతి వరకు	సంఖ్య	50,000
VI వ తరగతి నుండి VIII వ తరగతి వరకు	,,	20,910
IX వ తరగతి నుండి XI వ తరగతి వరకు	,,	6,900
ఉపాధ్యాయులకు శిక్షణ		
శిక్షణ పాఠశాలలలో చేర్చుకోబడే అభ్యర్థులు (బేసిక్, నాన్ బేసిక్ తరగతులు కలుపుకొని)	,,	2,250
శిక్షణ కళాశాలలలో చేర్చు కోబడే అభ్యర్థులు (బేసిక్, నాన్-బేసిక్ తరగతులు కలుపుకొని)	,,	200

10. ఆరోగ్యం

ఆరోగ్య కేంద్రాలు	సంఖ్య	
సామాజికాభివృద్ధి కార్యక్రమం క్రింద / ఇతర కార్యక్రమాల క్రింద	,,	20
కుటుంబ నియంత్రణ కేంద్రాల సంఖ్య		
(i) పట్టణ కేంద్రాలు	,,	15
(ii) గ్రామీణ కేంద్రాలు	,,	44
శిక్షణ సౌకర్యాలు		
(i) డాక్టర్లు	,,	450
(ii) నర్సులు	,,	120
(iii) దాయీలు	,,	720
(iv) సహాయక నర్సు-మంత్రసానులు	,,	90
(v) మంత్రసానులు	,,	158

11.	గృహవసతి.		
	పారిశ్రామిక గృహనిర్మాణం		
	నిర్మించబడిన యూనిట్లు	సంఖ్య	1,365
	తక్కువ ఆదాయం గలవారికి గృహ నిర్మాణం		
	నిర్మించబడిన యూనిట్లు	,, ఆర్.సి.ఎస్.	680
		,, డి.టి.పి.	180
12.	కార్మికులు–కార్మిక సంక్షేమం		
	వృత్తిపనివారికి శిక్షణ	,,	వివరాలు అందుబాటులో లేవు.
	శిక్షణ కేంద్రాలు	,,	—
	శిక్షణ ఇవ్వబడిన వారి సంఖ్య	,,	1,816
13.	వెనుకబడిన తరగతులవారి సంక్షేమం.		
	షెడ్యూల్డు తెగలు.		
	స్కాలరుషిప్పులు	,,	2,465
	సహాయం చేయబడిన కుటుంబాలు	,,	637
	ఏర్పాటు చేయబడిన వైద్యాలయాలు	,,	—
	నిర్మించబడిన రోడ్లు	మైళ్లు	78
	షెడ్యూల్డు తెగలు		
	స్కాలరుషిప్పులు	సంఖ్య	4,900
	సహాయం చేయబడిన కుటుంబాలు	,,	850
	విముక్త జాతులు		
	స్కాలరుషిప్పులు	సంఖ్య	—
	పునరావాసం కల్పించబడిన కుటుంబాలు	,,	275
	ఇతర వెనుకబడిన తరగతులు		
	స్కాలరుషిప్పులు	,,	5,780
	సహాయం చేయబడిన కుటుంబాలు	,,	—

మొదటిపట్టిక

1959-60 సంవత్సరపు ప్రణాళికలో కేటాయించబడిన మొత్తం వివరాలు

(రూపాయలు, లక్షలలో)

వరుస సంఖ్య	అభివృద్ధి కార్యక్రమం వివరం	1959-60 లో కేటాయింపు			మొత్తం ప్రణాళిక కేటాయింపులో
		ఆంధ్ర	తెలంగాణా	ఆంధ్ర ప్రదేశ్	శాతం
1	2	3	4	5	6
	వ్యవసాయ కార్యక్రమాలు	687.142	373.080	1,060.222	25.23
1.	వ్యవసాయోత్పత్తి	120.710	47.180	167.890	4.00
2.	చిన్న తరహా నీటిపారుదల పనులు.	105.81	69.19	175.000	4.16
3.	భూమి అభివృద్ధి	5.300	—	5.300	0.13
4.	పశుసంవర్ధన	66.062	21.470	87.532	2.08
5.	పాడి పరిశ్రమ-పాల సరఫరా	12.550	15.940	28.490	0.68
6.	అడవులు	16.520	21.720	38.240	0.91
7.	భూసార రక్షణ	13.810	6.060	19.870	0.47
8.	మత్స్య సంవర్ధన	15.710	7.290	23.000	0.55
9.	సహకారం, గిడ్డంగులు, మార్కెట్లు	81.370	58.270	139.640	3.32
10.	వివిధ విషయాలు	3.000	1.360	4.360	0.10
11.	సామాజికాభివృద్ధి, జాతీయ విస్తరణ సేవా కార్యక్రమాలు	240.850	119.150	360.000	8.57
12.	పంచాయతీలను పటిష్ఠం చేయడం	5.450	5.450	10.900	0.26
	నీటిపారుదల, విద్యుచ్ఛక్తి	994.960	711.090	1,706.050	40.60
13.	బహుళార్థసాధక ప్రాజెక్టు	445.000	255.000	700.000	16.66
14.	పెద్దతరహా, మధ్యతరహా నీటిపారుదల పనులు	242.470	265.220	507.690	12.08

15.	విద్యుచ్ఛక్తి	307.490	190.870	498.360	11.86
	పరిశ్రమలు	219.720	75.410	295.130	7.02
16.	పెద్ద తరహా మధ్యతరహా పరిశ్రమలు	83.850	—	83.850	1.99
17.	గ్రామీణ పరిశ్రమలు, చిన్న తరహా పరిశ్రమలు	88.750	54.630	143.380	3.41
18.	చేనేత పరిశ్రమలు	47.120	20.780	67.900	1.62
	రవాణా	145.920	64.430	210.350	5.01
19.	రోడ్లు	116.090	64.430	180.520	4.30
20.	రోడ్డు రవాణా	29.830	—	29.830	0.71
	సాంఘిక కార్యక్రమాలు	514.980	361.826	876.806	20.86
21.	విద్య	188.670	134.610	323.280	7.69
22.	వైద్యం	88.060	61.940	150.000	3.57
23.	ప్రజారోగ్యం	46.540	30.390	76.930	1.83
24.	గ్రామీణ, పట్టణ నీటిసరఫరా	16.340	33.280	49.620	1.18
25.	గృహనిర్మాణం	46.17	66.08	112.250	2.67
26.	కార్మికులు, కార్మికసంక్షేమం	16.510	14.050	30.560	0.73
27.	వెనుకబడిన తరగతుల, షెడ్యూల్డు కులాల సంక్షేమం	40.920	14.350	55.270	1.32
28.	షెడ్యూల్డు తెగల సంక్షేమం	48.160	5.666	53.826	1.28
29.	స్త్రీ సంక్షేమం	4.110	1.460	5.570	0.13
30.	సాంఘిక సంక్షేమం	19.500	—	19.500	0.46
	వివిధ విషయాలు	49.250	4.710	53.960	1.28
31.	రాజధాని అభివృద్ధి	20.000	—	20.000	0.48
32.	మునిసిపలు రోడ్లు, అభివృద్ధి పనులు	11.590	—	11.590	0.28
33.	రేడియో ప్రసారం	4.860	1.670	6.530	0.15
34.	ప్రచారం	3.760	3.040	6.800	0.16
35.	అర్థగణాంక శాఖ	9.040	—	9.040	0.21
	మొత్తం	2,611.972	1,590.546	4,202.518	100.00

రెండవ భాగం

అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు

వ్యవసాయోత్పత్తి

విత్తనాల క్షేత్రాలు, విత్తనాల స్టోర్లు

రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో వ్యవసాయోత్పత్తిని ఎక్కువ చేసే ఉద్దేశంతో ప్రతి బ్లాకులోను ఒక విత్తనాల క్షేత్రాన్ని స్థాపించవలసిందిగా, ఒక విత్తనాల స్టోరును నిర్మించవలసిందిగా సిఫారసు చేస్తూ రాజ్య ప్రభుత్వాలకు కేంద్రప్రభుత్వంవారు ఒక నమూనా పథకాన్ని సూచించారు. ప్రతి క్షేత్రంయొక్క వైశాల్యం సగటున 25 ఎకరాలు ఉంటుంది. ప్రతి క్షేత్రానికి సుమారు రు. 10 000 లు ఖరీదయ్యే ఒక విత్తనాల స్టోరు అనుబంధించబడుతుంది. ఈ పథకం 1957–58 సం.లో అమలు జరుపబడింది. ఇంతవరకు 65 విత్తనాల క్షేత్రాలు, 24 విత్తనాల స్టోర్లు ఏర్పాటు చేయబడినాయి. 47 విత్తనాల స్టోర్లు నిర్మాణంలో ఉన్నాయి. 1959–60 సం.లో 59 విత్తనాల క్షేత్రాలను, 59 విత్తనాల స్టోర్లను ఏర్పాటు చేయటానికి ప్రతిపాదింప బడింది. ఇందుకు గాను ప్రణాళికలో రు. 24.60 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ జిల్లాలో 6 విత్తనాల క్షేత్రాల్ని, 6 విత్తనాల స్టోర్లను ఏర్పాటు చేయటం కోసం పై మొత్తంలో రు.2.68 లక్షల మొత్తం ప్రత్యేకించబడింది.

విత్తనాల అభివృద్ధి, సరఫరా

మేలురకం వరి, జొన్న, గోధుమ, మొక్కజొన్న, కాయధాన్యాల విత్తనాలు రిజిష్టరయిన ఉత్పత్తి దారులనుండి కొనబడి ఈ పథకం క్రింద రైతులకు తక్కువ ధరలకు సరఫరా చేయబడతాయి. ఈ విధంగా సరఫరా చేయబడే వరి, గోధుమ, మొక్కజొన్న విత్తనాల ధర మణుగుకు రెండు రూపాయలు; జొన్నవిత్తనాల ధర మణుగుకు ఒక రూపాయి. తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఈ పథకం 1956–57 సం. నుంచి అమలులో ఉన్నది. ఈ సంవత్సరంలో ఆంధ్ర ప్రాంతానికి కూడ ఈ పథకం క్రింది సౌకర్యాలను విస్తరింప చేయటానికి ప్రతిపాదింప బడింది. ఇందుకుగాను 1959–60 ప్రణాళికలో రు. 7.53 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 5.22 లక్షల మొత్తం ఆంధ్ర ప్రాంతంలో విత్తనాలను పంచటానికి వినియోగించ

బడుతుంది. మిగత రు. 2.31 లక్షల మొత్తం తెలంగాణా ప్రాంతంలో విని యోగించబడుతుంది. ఈ పథకం వల్ల ఈ జిల్లాలోని రైతులు కూడ ప్రయోజనం పొందుతారు.

గంధకం సరఫరా; సస్యరక్షణ పద్ధతులను అవలంబించటం

తెలంగాణా ప్రాంతంలో పంట తెగుళ్ళను, చీడలను నివారించేటందుకు పెద్ద ఎత్తున నివారణ చర్యలు తీసికోవటానికి వీలుగా వ్యవసాయ శాఖకు తగు సాధన సామగ్రిని సమకూర్చటమే ఈ పథకం యొక్క ఉద్దేశం. 1956-57 సం. లో ఈ పథకం అమలు జరుపబడి 1957-58, 1958-59 సంవత్సరాలలో కొనసాగించబడింది. ఈ సంవత్సరంలో 50 చేతి స్ప్రేయర్లను (పిచికారీలు), 60 డస్టర్లను (పొడి చల్లు సాధనాలు), 5 పవరు స్ప్రేయర్లను (విద్యుచ్ఛక్తితో పనిచేసే పిచికారీలు) కొని వ్యవసాయ శాఖకు సమకూర్చటానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఇంతేగాక 16,38,754 పౌన్ల గంధకంకూడ పంపకం చేయబడుతుంది. ఇందుకుగాను 1959-60 ప్రణాళికలో రు. 1.50 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. తెలంగాణా ప్రాంతంలో 40,000 ఎకరాల ప్రదేశం సస్యరక్షణ చర్యల క్రిందకు తీసుకరాబడుతుందని ఆశించబడుతున్నది. ఈ జిల్లాలోని భూములు కూడ సస్యరక్షణ చర్యల క్రిందకు తీసుకరాబడతాయి. ఈ జిల్లాలోని రైతులకు 1,34,606 పౌనుల గంధకం కూడ సరఫరా చేయబడుతుంది.

ప్రైవేటు ట్రాక్టర్లతో వ్యవసాయం

భూములను దున్నుకోవటానికి రైతులకు సరఫరా చేసే నిమిత్తం వ్యవసాయశాఖవారి దగ్గర చాలినన్ని ట్రాక్టర్లు లేనందువల్ల ట్రాక్టర్లుగల ప్రైవేటు సంస్థలకు ట్రాక్టర్లతో భూమిని దున్నే పని అప్పగించ బడింది. ఇందుకోసం ఆ సంస్థలకు ఋణసహాయం కూడ చేయబడింది. ఈ పథకం కొనసాగించే నిమిత్తం ఈ సంవత్సరంలో రు. 0.05 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఈ జిల్లాలో దరఖాస్తు దారులెవరైనా ఉంటే వారికి కూడ ఈ పథకం క్రింద ఋణసహాయం లభిస్తుంది.

అధికాహారోత్పత్తి సిబ్బంది

తెలంగాణా జిల్లాలలోని జిల్లా వ్యవసాయశాఖాధికార్ల కార్యాలయాల్లో పని బాగా పెరిగింది. తదనుగుణంగా ఈ కార్యాలయాల్లో సిబ్బందిని పెంచటానికి ప్రతిపాదింప బడింది. 1957-58, 1958-59 సంవత్సరాలలో జిల్లా వ్యవసాయ శాఖాధికార్లకు పర్సనల్ అసిస్టెంట్లుగా పని చేసేటందుకు గాను 9 మంది డెమాన్స్ట్రేటర్లు, జిల్లా కార్యాలయాల్లో 9 మంది అప్పరు డివిజను గుమాస్తాలు, 9 మంది లోయరు డివిజను గుమాస్తాలు, 9 మంది టైపిస్టులు, తాలూకా కార్యాలయాలలో 5 మంది లోయరు డివిజను గుమాస్తాలు నియమించబడినారు. వీరు ఈ సంవత్సరంలో కొనసాగించబడతారు. ఇందుకు రు. 0.98 లక్ష మొత్తం వ్యయమవుతుంది. ఇందులో రు. 0.11 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాలో నియమించబడిన సిబ్బందిని కొనసాగించటం కోసం ప్రత్యేకించబడింది.

జీలుగ, జనుమువంటి పచ్చి ఎరువు విత్తనాల పంపకం

ఈ పథకం క్రింద ప్రణాళిక యొక్క మొదటి రెండు సంవత్సరాల కాలంలోను 239 టన్నుల పచ్చి ఎరువు విత్తనాలు రైతులకు పంపకం చేయబడినాయి. 1958-59 సం. లో (అనగా 1958 డిసెంబరు వరకు) 124 టన్నుల విత్తనాలు సరఫరా చేయబడినాయి. మణుగు ఒక్కంటికి ఒక రూపాయి చొప్పున వీటి అమ్మకంపై సబ్సిడీ ఇవ్వబడింది. 1959-60 సం.లో 6,300 మణుగుల విత్తనాలు తగ్గింపు ధరకు సరఫరా చేయబడతాయి. ఇందుకుగాను రు. 0.06 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.007 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాలో 650 మణుగుల పచ్చి ఎరువు విత్తనాలను సరఫరా చేయటం కోసం కేటాయించబడింది.

పట్టణాల్లో కంపోస్టు ఎరువు తయారీ

తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఉన్న సిటీ, టౌను మునిసిపాలిటీలలో ఎరువు ఉత్పత్తిని పెంచే ఉద్దేశంతో స్థానిక సంస్థలకు ఆర్థిక సహాయం చేయటానికి ప్రతిపాదింపబడింది. స్థానిక సంస్థలు చెత్త చెదారాల్ని కొనుగోలుచేసి వాటిని కంపోస్టు ఎరువుగా మార్చేటందుకు, దాని తయారి, పంపకాల మూలంగా వచ్చే నష్టాన్ని పూడ్చుకొనేటందుకు ఈ ఆర్థిక సహాయం ఉద్దేశించబడింది. ప్రణాళిక యొక్క మొదటి మూడు సంవత్సరాల కాలంలోను

ఈ పథకం క్రింద స్థానిక సంస్థలచే, 3.00 లక్షల టన్నుల కంపోస్టు ఎరువు ఉత్పత్తి చేయబడి పంచబడింది. 1959-60 సంవత్సరంలో 1.10 లక్షల టన్నుల కంపోస్టు ఎరువు ఉత్పత్తి చేయబడుతుందని ఆశించబడుతున్నది. ఇందుకుగాను ప్రణాళికలో రు. 0.16 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.06 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాలో 7,000 టన్నుల కంపోస్టు ఎరువు ఉత్పత్తికి గాను ప్రత్యేకించబడింది. ఇది 1,400 ఎకరాలలో ఉపయోగింపబడుతుంది. ఇందుమూలంగా 175 టన్నుల పంట అదనంగా పండుతుంది.

స్థానికంగా లభ్యమయ్యే చెత్త చెదరాలతో ఎరువుల తయారి

స్థానికంగా లభ్యమయ్యే చెత్త, చెదారాల నన్నిటిని ఉపయోగించి, అభివృద్ధి కరమైన పద్ధతులలో కంపోస్టు ఎరువును తయారు చేయటం ద్వారా గ్రామసీమల్లో ఎరువు ఉత్పత్తి యొక్క స్థాయిని పెంచటమే ఈ పథకం యొక్క లక్ష్యం. మొట్టమొదటగా ఈ కార్యక్రమం బ్లాకు ప్రాంతాలలో మాత్రమే అమలు పరచటానికి, ఆ తరువాత రెండవ ప్రణాళికా కాలం పూర్తి అయ్యేలోపున అన్ని ప్రాంతాలకు ఈ కార్యక్రమాన్ని విస్తరింప చేయాటానికి ప్రతిపాదింప బడింది. 1957-58, 58-59 సంవత్సరాలలో రాజ్యంలోని 56 బ్లాకులలో ఈ పథకం అమలు పరచబడింది. స్థానికంగా లభ్యమయ్యే పదార్థాలతో ఎరువుల తయారీని అభివృద్ధి చేయటం గురించి 12,565 మంది రైతులకు శిక్షణ ఇవ్వబడింది. ఇద్దరు ఫీల్డు మెన్యూరియల్ ఆఫీసర్లు, 20 మంది కంపోస్టు ఇనస్పెక్టర్లు, 20 మంది ఫీల్డుమన్లు, ఒక అప్పర్ డివిజను గుమస్తా, ఇద్దరు లోయరు డివిజను గుమస్తాలు, ముగ్గురు టైపిస్టులు, నలుగురు జవానులతో కూడిన ప్రత్యేక సిబ్బంది కూడ ఈ పథకం క్రింద నియమించబడింది. ఈ సిబ్బందిని కొనసాగించటానికి, ఆంధ్ర ప్రాంతంలో 30, తెలంగాణా ప్రాంతంలో 17 — మొత్తం 47 బ్లాకులకు ఈ కార్యక్రమాన్ని విస్తరింపచేయటానికిగాను యీ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 4.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ సంవత్సరంలో 13,000 మంది రైతులకు శిక్షణ ఇవ్వబడుతుందని ఆశించబడింది. ఈ పథకం వల్ల ఈ జిల్లాలోని రైతులకు కూడ లాభం చేకూరుతుంది. అది ఈ క్రింది బ్లాకులకు కూడ విస్తరింపచేయబడుతుంది.

1. రామాయన్ పేట
2. జోగిపేట

మలమూత్రాదులనుండి కంపోస్టు ఎరువును తయారు చేయటం

గ్రామ పారిశుభ్రతకోసం పాకీ వారిని నియోగించే గ్రామ పంచాయితీలలో లభ్యమయ్యే మలమూత్రాదులు, చెత్తచెదారంతో కంపోస్టు ఎరువును తయారు చేయటానికి ఈ పథకం క్రింద ఉద్దేశింపబడింది. ఆంధ్ర ప్రాంతంలో 66 పంచాయితీలకు, తెలంగాణా ప్రాంతంలో 33 పంచాయతీలకు—మొత్తం 99 పంచాయతీలకు అప్పులివ్వటంకోసం 1958–59 సం. లో రు. 2 లక్షల మొత్తం మంజూరు చేయబడింది. ఈ సంవత్సరంలో కూడ ఆంధ్ర తెలంగాణా ప్రాంతాలలోని పంచాయతీలకు ఋణాలను ఇచ్చేటందుకై రు. 2 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో కొంత మొత్తం ఈ జిల్లాలోని పంచాయతీలకు ఇవ్వబడుతుంది. సుమారు 2,200 టన్నుల కంపోస్టు ఎరువు తయారు చేయబడుతుంది. ఇది 400 ఎకరాలలో ఉపయోగించబడుతుంది. ఇందు మూలంగా ఈ జిల్లాలో 55 టన్నుల పంట అదనంగా పండుతుంది.

చేతితో నడుపబడే స్ప్రేయర్లను (పిచికారీలు), డస్టర్లను (పొడి చల్లు సాధనాలు) తగ్గింపు ధరకు సరఫరా చేయటం

పెద్ద ఎత్తున పంటలకు వ్యాధులు తగిలినప్పుడు త్వరగా సస్యరక్షణ చర్యలను తీసుకొనేటందుకు వీలుగా వ్యవసాయదారులు, సహకార సంఘాలు, పంచాయితీలు మొదలైనవి తగినన్ని స్ప్రేయర్లను, డస్టర్లను స్వంతంగా కలిగియుండేటట్లు చేయడమే ఈ పథకం యొక్క ఉద్దేశం. ఈ పరికరాలు సగం ధరకు సరఫరా చేయబడతాయి. మిగత సగంధర కేంద్ర, రాజ్యప్రభుత్వాలు భరిస్తాయి. 500 చేతి స్ప్రేయర్లను, డస్టర్లను కొనేటందుకుగాను 1958–59 సంవత్సరంలో రు. 0.90 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇంకా 500 స్ప్రేయర్లను, డస్టర్లను కొనటం కోసం ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 0.90 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.027 లక్ష మొత్తం విలువ చేసే 15 స్ప్రేయర్లు, డస్టర్లు ఈ జిల్లాలో సరఫరా చేయబడతాయి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో పండ్లతోటల అభివృద్ధి

ప్రస్తుతం పండ్లతోటల క్రింద ఉన్న ప్రాంతాన్ని అభివృద్ధి చేసి, క్రొత్త ప్రాంతాలను పండ్లతోటల క్రిందకు తీసికొని రావటం ద్వారా పండ్ల ఉత్పత్తిని

పెంచే ఉద్దేశంతో వ్యవసాయోత్పత్తిని వివిధ రకాలుగా అభివృద్ధి పరచి పండ్ల పంటను ఎక్కువ చేయాలనే ప్లానింగు కమిషనువారి సిఫారసులను పురస్కరించుకొని ఈ పథకం 1957—58 సంవత్సరంలో ప్రారంభించబడింది. ఈ పథకం క్రింద రైతులకు పాతతోటల సముద్ధరణకొరకు ఎకరానికి రు. 65/— లు చొప్పున స్వల్పకాలిక ఋణాలు, క్రొత్త ప్రాంతాలను పండ్ల తోటల క్రిందకు తీసికొని వచ్చేటందుకు ఎకరానికి రు. 150/—లు మొదలు కొని రు. 300/— లు వరకు దీర్ఘకాలిక ఋణాలు ఇవ్వటానికి ఉద్దేశించ బడింది. 1957-58, 1958-59 సంవత్సరాలలో రు. 11.00 లక్షల మొత్తం ఋణాలుగా ఇవ్వబడింది. ఈ పథకాన్ని కొనసాగించటంకోసం ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 8.86 లక్షల మొత్తం ప్రత్యేకించ బడింది. ఇందులో రు. 1.36 లక్షల మొత్తం కడప జిల్లా అనంతరాజు పేటలో ఉండే ఫ్రూట్ స్పెషలిస్టు వద్ద రిజర్వుగా ఉంచబడింది. అవసరమయిన జిల్లాలకు ఇది పంచబడుతుంది. మిగత మొత్తంలో రు. 0.344 లక్ష మొత్తం ఈ పథకం క్రింద ఈ జిల్లాలో ఋణాలివ్వటం కోసం వినియోగించబడుతుంది.

ప్రత్తిపంట అభివృద్ధి పథకం

రెండవ ప్రణాళికా కాలంలో బీళ్ళను,బంజరు భూములను సాగులోనికి తేవడం, ఆహారేతర పంటలను తొలగించడం, రెండు పంటలను వేయడం, మిశ్రమ వ్యవసాయాన్ని అవలంబించడం, మేలురకం విత్తనాలను సరఫరా చేయడం,రసాయనిక ఎరువులను వాడడం మొదలైనట్టి చర్యలను అవలంబించటం ద్వారా 20,000 బేళ్ళవరకు ప్రత్తి ఉత్పత్తిని పెంచటానికి ఈ పథకం క్రింద ప్రతిపాదింపబడింది. ఒక్కొక్క బేలు 392 పౌనుల బరువు ఉంటుంది. మొదటి మూడు సంవత్సరాల కాలంలోను ప్రత్తి ఉత్పత్తి 12,000 బేళ్ళ దాకా పెరిగింది. ఈ పథకం కోసం ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 1.40 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ పథకాన్ని అమలు జరపడానికి, విత్తనాలను కొని పంచడానికి బాధ్యులైన క్రింది ఆఫీసర్ల అధీనంలో పై మొత్తం ఉంచబడింది.

		రూపాయలు, లక్షలలో
1.	కాటన్ ఎక్స్టెన్షన్ ఆఫీసరు, వ్యవసాయశాఖ డైరెక్టరేటు.	0.9190

			రూపాయలు లక్షలలో
2. అసిస్టెంటు కాటన్ ఎక్స్టెన్షన్ ఆఫీసరు, అదిలాబాదు.	...	...	0.1495
3. అసిస్టెంటు కాటన్ ఎక్స్టెన్షన్ ఆఫీసరు, కడప.	...	...	0.1743
4. అసిస్టెంటు కాటన్ ఎక్స్టెన్షన్ ఆఫీసరు, గుంటూరు.	...	...	0.1572
		మొత్తం	1.4000

ఈ జిల్లాలో 200 ఇంపీరియల్ మణుగుల ప్రత్తి విత్తనాలు పంచబడతాయి. ఇవి 2,000 ఎకరాలలో నాటబడతాయి. ఇందుమూలంగా అదనంగా 85 బేళ్ళ ప్రత్తి ఉత్పత్తి చేయబడుతుంది.

చెరకు పంటకు ఎరువు విస్తారంగా వేయడానికి సంబంధించిన పథకం

పంట దిగుబడి ఎక్కువగా ఉండేటందుకోసం చెరకుపంటకు బాగా ఎరువుల్ని వేయటం గురించి విస్తృతంగా ప్రచారం చేయటానికి ఈ పథకం ఉద్దేశించబడింది. 1958-59 సంవత్సరపు ఉత్తరభాగంలో ఈ పథకం అమలుపరచబడింది. వివిధ కేంద్రాలలో ఈ పని కొనసాగించబడుతున్నది. ఆంధ్రలో 28 మంది కామ్‌గార్లు, తెలంగాణాలో 12 మంది కామ్‌గార్లు వివిధ కేంద్రాలలో పనిచేస్తున్నారు. 1959-60 సంవత్సరంలో ఈ పథకాన్ని కొనసాగించడానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఇందుకుగాను ప్రణాళికలో రు. 0.30 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ పథకంవల్ల ఈ జిల్లాలో చెరకు పండించేవారు కూడ లాభం పొందుతారు.

జీడితోటల అభివృద్ధి

రాజ్యంలో విస్తారంగా ఉన్న బంజరు భూమిని జీడితోటల క్రిందకు తీసుకొని వచ్చే ఉద్దేశంతో క్రొత్తగా ఎన్నిక చేయబడిన ప్రాంతాలలో

నాటేటందుకు 15,000 పౌన్ల మంచి రకం విత్తనాలను సేకరించటానికి ప్రతిపాదింపబడింది. తగిన ప్రాంతాలను ఎన్నిక చేసి, జీడితోటలను విస్తరింప చేసే నిమిత్తం శ్రీకాకుళం, తూర్పుగోదావరి, గుంటూరు జిల్లాలలోని ప్రదేశాలను సర్వే చేయటానికి కూడ ప్రతిపాదింపబడింది. జీడితోటల క్రిందకు అదనంగా భూమిని తీసికొని వచ్చేటందుకు వీలుకల్పించే నిమిత్తం ఈ పథకం క్రింద రైతులకు ఎకరానికి రు. 100/- లు చొప్పున అప్పు మంజూరు చేయబడుతుంది.

ఒక క్యాషునట్ డెవలప్ మెంటు ఆఫీసరును, 4 గురు అసిస్టెంట్లను, ఒక అప్పరు డివిజను గుమాస్తాను, 5 మంది జవానులను నియమించటం ద్వారా ఈ పథకం 1958—59 లో అమలు జరుపబడింది. 3,000 ఎకరాల భూమిని జీడితోటల క్రిందకు తీసుకొని రావటానికిగాను అప్పులు ఇవ్వబడినాయి. ఈ పథకాన్ని కొనసాగించటానికి, 6000 ఎకరాల భూమిని జీడితోటల క్రిందకు తీసుకొని రావటానికి గాను ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 6.11 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.12 లక్ష మొత్తం జిల్లాల్లో కలిగే అదనపు అవసరాల నిమిత్తం ప్రధాన కార్యస్థానంలో ప్రత్యేకించి పెట్టబడింది. సిబ్బంది ఖర్చు మొదలగు వాటికోసం రు. 0.11 లక్ష మొత్తం ప్రత్యేకించబడింది. మిగత మొత్తంలో రు. 0.51 లక్ష ఈ జిల్లాలో 510 ఎకరాల భూమిని జీడితోటల క్రిందకు తెచ్చే నిమిత్తం అప్పులివ్వటానికి గాను ప్రత్యేకించబడింది.

మేలురకం పండ్లమొక్కలు

ఈ పథకంక్రింద ముఖ్యమైన ఫలవృక్షాల అంట్లను లేదా కొమ్మలను సేకరించి తోటలు పెంచుకోవడానికి వ్యవసాయదారులకు పంపిణీచేయడం జరుగుతుంది. మొక్కల ఖరీదు తక్కావి ఋణాలమాదిరిగా వసూలు చేయబడుతుంది. 20,950 పండ్ల మొక్కలను పంపిణీచేయడానికి రూ. 0.18 లక్ష మొత్తంతో గత సంవత్సరం ఈ పథకం అమలు జరుపబడింది. 20,950 మొక్కలను ఈఏడు సరఫరా చేయడానికి ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 0.18 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఆ మొత్తంలో రూ. 0.01 లక్ష ఈ జిల్లాలో 1300 పండ్ల మొక్కలను పంపిణీ చేయటానికి కేటాయించబడింది.

ఆయిల్ ఇంజన్లను నడపడంలో వ్యవసాయదారులకు శిక్షణ

ఆయిల్ ఇంజన్లను సక్రమంగా నడపటంలోను, సరిగ్గా ఉంచేటట్లు చూడడంలోను వ్యవసాయదారులకు శిక్షణ నిచ్చే ఉద్దేశంతో ఈ పథకం 1957-58 లో అమలు జరపబడింది. 1957-58, 1958-59 సంవత్సరంలలో 579 మంది వ్యవసాయదారులకు శిక్షణ ఇవ్వబడింది. రు. 0.18 లక్ష వ్యయంతో ఈ సంవత్సరంలో 461 మంది వ్యవసాయదారులకు శిక్షణ ఇవ్వడానికి తలపెట్ట బడింది. ఈ జిల్లాలోని వ్యవసాయదారులకు కూడా ఈ పథకంవల్ల లాభం చేకూరుతుంది.

తోటల పెంపకంలో వ్యవసాయదారులకు, తోటమాలీలకు శిక్షణ

శిక్షణ పొందిన తోటమాలీల అవసరం రోజు రోజుకు ఎక్కువ అవుతున్నది. తోటల పెంపకాన్ని సక్రమంగా అభివృద్ధి పరచేటందుకు తోటల పెంపకంలో ఆసక్తి ఉన్న వారికి ఈ పథకం క్రింద శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది. 1957—58, 58—59 సంవత్సరాలలో మెదక్ జిల్లా సంగారెడ్డిలో 60 మంది తోటమాలీలకు (ప్రతి సంవత్సరం 30 మందికి) శిక్షణ ఇవ్వబడింది. 1959—60 సంవత్సరంలో మరి 30 మంది అభ్యర్థులకు శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది. అందుకు ప్రణాళికలో రు. 0.20 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

మిరపకాయల అభివృద్ధికి సంబంధించిన పథకం

విదేశీ మార్కెట్టులో మిరపకాయలకు గిరాకి అధికమవుతు ఉండడం వల్ల దిగుబడి ఎక్కువగా ఉండే మేలురకం మిరపకాయల్ని ఉత్పత్తి చేయడానికి, ఎంపికచేయడానికి తలపెట్టబడింది. అందుకోసం 1957—58 లో మెదక్ జిల్లా సంగారెడ్డిలో 10 ఎకరాల భూమి సేకరించబడింది. ఒక చిల్లీసు అసిస్టెంటు, ఒక జవాను నియమించబడినారు. 1958—59 లో ఈ పథకం అమలు జరుపబడింది. 1957—58 లో నియమించబడిన సిబ్బందిని కొనసాగించడమే కాకుండా మరొక ఫీల్డుమెన్ నియమించబడినాడు. సిబ్బందితోసహా యీ పథకాన్ని కొనసాగించడానికి ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 0.08 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

సంగారెడ్డిలో ఫలపరిశోధన పథకం

సీతాఫలములు, మామిడి పండ్లకు సంబంధించిన సంగారెడ్డి ఫలపరిశోధన కేంద్రంలో పరిశోధన జరపబడుతూ ఉన్నది. పరిశోధనను జయప్రదంగా కొనసాగించడంకోసం తోటలను విస్తరింపచేసేటందుకు ప్రస్తుతం నీటిపారుదల సౌకర్యాలు చాలినంతగానంతగాలేవు. అందువల్ల ఒక క్రొత్త బావిని త్రవ్వడమేకాకుండ 2 ఆయిలు ఇంజన్లను ఏర్పాటు చేయడానికి 1957–58 లో తలపెట్టబడింది. కాని ఆ సంవత్సరంలో ఆ పథకం మంజూరుకాలేదు. 1958–59 లో అది అమలు పరచబడింది. తలపెట్టిన నీటి పారుదల సౌకర్యాలు చేకూర్చబడ్డాయి. 1959-60 ప్రణాళికలో ఈ పథకాన్ని కొనసాగించడానికి రు. 0.10 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

సంగారెడ్డిలో మామిడికాయల పరిశోధన కేంద్రం

సంగారెడ్డిలోని పరిశోధన కేంద్రంలో మామిడికాయలనుగురించి పరిశోధనను తీవ్రంగా జరిపి వాటి ఉత్పత్తిని ఎక్కువ చేయడమే ఈ పథకం యొక్క ఉద్దేశం. ఒక రిసెర్చి అసిస్టెంటును, ఒక జవానును నియమించి 1957-58లో ఈ పథకం అమలు జరపబడింది. 1958–59 లో ఈ పథకం కొనసాగింపబడింది. ఇంతకు ముందు నియమించబడిన సిబ్బందికి అదనంగా ఒక ఫీల్డుమను, ఒక క్లర్కు, టైపిస్టు ఒక మాలి నిమమించబడినారు. ప్రస్తుతం ఉన్న సిబ్బందితో యీ పథకాన్ని కొనసాగించడానికి ఈ సంవత్సరంలో రు. 0.18 లక్ష మొత్తం ప్రణాళికలో కేటాయించబడింది.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో నలగర్ కమిటీవారి సిఫారసులను అమలు జరపటం కోసం లాంఛన ప్రాయమైన కేటాయింపు

1957–58 లో భారత ప్రభుత్వం వారు వ్యవసాయ పరిపాలనా సంఘాన్ని (అగ్రికల్చరల్ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ కమిటీ) ఏర్పాటు చేశారు. రాజ్యాలలో నెలకొల్పడానికి అనుకూలంగా ఉండే నమూనా వ్యవసాయ సంఘాల్ని గురించి, వ్యవసాయశాఖలోని ప్రతివర్గానికీ చెందిన సిబ్బంది తమకు అప్పగించబడిన కార్యక్రమాలను బాధ్యతతో నిర్వహించేటందుకు వీలుగా అన్ని స్థాయీలలోను వ్యవసాయ శాఖాధికార్లకు అవసరమైన అధికారాలను అప్పగించే పద్ధతులను గురించి రాజ్యాల పరిశీలనార్థం సిఫారసులను చేయడమే

పై సంఘంవారి కర్తవ్యం. సంఘంవారి నివేదిక అందచేయబడింది. సంఘం చేసిన సిఫారసులను పరిశీలించి, అమలు పరచటంకోసం 1959-60 ప్రణాళికలో లాంఛనప్రాయంగా రు. 1.00 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. సవివరమైన ప్రతిపాదనలు ఇంకా రూపొందించబడలేదు.

వ్యవసాయోత్పత్తికి సంబంధించిన సూచీలను తయారుచేయటం

రాజ్యంలో వ్యవసాయ ఆదాయానికి సంబంధించిన వివిధ సూచికలను సంకలనం చేయటమే ఈ పథకం యొక్క ఉద్దేశ్యం. వ్యవసాయోత్పత్తికి, పంట ధరలకు, వ్యవసాయ వేతనాలకు సంబంధించిన సూచికలు కూడ ఇందులో చేరుతాయి. 1957-58 లో ఈ పథకం అమలు జరుపబడింది. 1958-59 లో కొనసాగించబడింది. యీా సంవత్సరంలో కూడ ఈ పథకాన్ని కొనసాగించే నిమిత్తం రు. 0.08 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

పట్వారీల పనిని పర్యవేక్షించటం

భూమి విస్తీర్ణం మొదలయిన వాటిని పట్వారీలు, కరణాలు సిద్ధం చేస్తారు. వీరు వివరాలను అందచేసే విషయంలో తగినంత పర్యవేక్షణ జరిపించడం, భూముల విషయంలో చేయవలసిన సర్దుబాటు వివరాలను తయారుచేయడం, రాజ్యంలో ముఖ్యమైన పంటలు జిల్లా స్థాయిలో ఎన్నెన్ని ఎకరాల భూమిలో పండించబడుతున్న వన్న విషయాలకు సంబంధించిన సరియైన గణాంక వివరాలను తయారుచేయడం— ఇవి ఈ పథకం యొక్క లక్ష్యాలు. అవసరమయిన సిబ్బందిని నియమించడం ద్వారా రాజ్యంలోని అన్ని జిల్లాలలోను ఈ పథకాన్ని అమలుపరచడానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఇందుకుగాను యీా సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 0.35 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

చిన్నతరహా నీటి పారుదల పనులు

గండ్లుపడ్డ చెరువులు (పి. డబ్ల్యు. డి.)

(బకాయ పనులు, క్రొత్త పథకాలు)

తెలంగాణా ప్రాంతంలో 61,176 ఎకరాల ఆయకట్టుగల దాదాపు 707 గండ్లుపడ్డ చెరువుల మరమ్మతుకోసం ప్రణాళికలో 1959-60 సంవత్స

రానికి గాను రు. 39.25 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 5.71 లక్షల మొత్తం ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది. ఈ మొత్తంతో 5,097 ఎకరాల ఆయకట్టుగల 81 చెరువులు మరమ్మతు చేయబడతాయి.

ఆయిలు ఇంజన్ల స్థాపన

ఈ పథకంక్రింద ఆయిలు ఇంజను పంపుసెట్లు కొనుక్కొనేటందుకు గాను తక్కావి ఋణాలు ఇవ్వబడతాయి. ప్రతి రైతుకు రు. 2,000/- లకు మించకుండా ఋణాలు ఇవ్వబడతాయి. ఈ ఋణం తేలిక వాయిదాల పద్ధతిపై వసూలు చేయబడుతుంది. 1959-60 లో 250 ఆయిలు ఇంజన్లు పంపకం చేయటానికి ప్రతిపాదింప బడింది. ఇందుకు గాను ప్రణాళికలో రు. 5 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.60 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాలో 30 ఆయిలు ఇంజన్ల పంపకం నిమిత్తం ప్రత్యేకించబడింది.

క్రొత్త బావుల త్రవ్వకం, పాత బావులకు మరమ్మతు

ఈ పథకంక్రింద రైతులకు క్రొత్త బావులు త్రివ్వుకోడానికి రు. 2,500 లకు మించకుండాను, పాత బావులను మరమ్మతు చేసుకోవడానికి రు. 750 లకు మించకుండాను ఋణాలు ఇవ్వబడతాయి. రెండు దఫాలలో ఋణం మొత్తం చెల్లింపు చేయబడుతుంది. పని మొదలు పెట్టినపుడు ఋణంలో కొంత భాగం ఇవ్వబడుతుంది. పని చాలవరకు కొనసాగి, సకాలంలో పని ముగుస్తుందని అధికార్లు అభిప్రాయ పడినపుడు మిగత ఋణం చెల్లించబడుతుంది. తెలంగాణా ప్రాంతంలో 214 క్రొత్త బావుల త్రవ్వకానికి, 142 పాత బావుల మరమ్మతుకు గాను ఋణాలు మంజూరు చేయటం కోసం 1959-60 ప్రణాళికలో రు. 6.42 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.14 లక్ష మొత్తం ఈజిల్లాకు కేటాయించబడింది. ఈ మొత్తంతో 3? క్రొత్త బావులు త్రవ్వబడతాయి. 25 పాత బావులకు మరమ్మతు చేయబడుతుంది.

చిన్నతరహా నీటిపారుదల పనుల అభివృద్ధి పథకం

చిన్నతరహా నీటి పారుదల వనరులను పునరుద్ధరించి, అభివృద్ధి పరచటం కోసం ఈ జిల్లాకు రు. 0.50 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ

జిల్లాలో గండ్లుపడి, వాడుకలో లేనటువంటి చెరువులు, ముఖ్యంగా ప్రభుత్వం వారిచే స్వాధీనం చేసికోబడిన ఎస్టేట్లలోనివి, పునరుద్ధరించబడి అభివృద్ధి చేయబడతాయి.

పశు సంవర్ధన

పశువైద్యశాఖ ప్రధాన కార్యాలయానికి, జిల్లా కార్యాలయాలకు అదనపు సిబ్బంది నియామకం

పశు వైద్యశాఖ కార్యక్రమాలు రోజు రోజుకు పెరుగుతున్నాయి. ఎక్కువయిపోతున్న పనిని నిర్వహించేటందుకు వీలుగా 1957-58లో అదనపు సిబ్బంది నియమించబడింది. ఈ సంవత్సరంలో ఈ సిబ్బంది కొనసాగించబడుతుంది. ఇంతేకాక ప్రభుత్వ పశుక్షేత్రాలలోను, ప్రధాన కార్యాలయంలోను, జిల్లా కార్యాలయాలలోను ఇంకా కొంత అదనపు సిబ్బంది నియమించబడుతుంది. ఇందుకుగాను ఈ జిల్లాకు 1959-60 సంవత్సరానికి రు. 0.06 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

పశువైద్యశాలల స్థాపన

జబ్బుతో బాధపడుతున్న పశువులకు వైద్య సహాయం అందుబాటులో ఉంచడానికి, వాటికి క్రమపద్ధతిలో చికిత్స చేయటానికి గాను ఈ పథకం క్రింద తెలంగాణ ప్రాంతంలోని ముఖ్యమయిన తాలూకా కేంద్రాలలో వెటర్నరీ పశువైద్య శాలలను ఏర్పాటు చేసేటందుకు ప్రతిపాదింపబడింది. పశువైద్య సౌకర్యాలు అవసరమయి ఉండి, ప్రజలు లేక స్థానిక పంచాయితీల నుండి విరాళాలు లభించే స్థలాలలో ఈ వైద్యశాలలు ఏర్పాటు చేయబడతాయి. ప్రతి వైద్యశాల కూడ ఒక వెటిరినరీ అసిస్టెంటు సర్జను అధ్వర్యంలో పనిచేస్తుంది. 1959-60 లో తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఇదివరకే ఏర్పాటు చేయబడిన పశు వైద్యశాలలను కొనసాగించడమే కాక మరో నాలుగు వైద్యశాలలు ఏర్పాటు చేయటానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఇందుకుగాను ప్రణాళికలో రు. 0.93 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.106 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాలో ఒక క్రొత్త వైద్యశాలను ప్రారంభించడానికి ఒక పాత వైద్యశాలను కొనసాగించడానికి గాను ప్రత్యేకించబడింది.

చిన్నతరహా పశువైద్యశాలలు

అంటువ్యాధులు వ్యాపించకుండా నిరోధించడానికి, జబ్బు పడిన పశువులకు వైద్యసహాయం అందచేయడానికి గాను తెలంగాణా ప్రాంతంలో 1959–60 లో 10 చిన్న తరహా పశువైద్యశాలలను ఏర్పాటు చేయటానికి, ఇదివరకే ఏర్పాటు చేయబడిన పశువైద్యశాలలను కొనసాగించడానికి ప్రతి పాదింపబడింది. ఇందుకుగాను రు. 1.78 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.18 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాలో 3 పాత వైద్యశాలలను కొనసాగించుటకు ప్రత్యేకించబడింది.

జిల్లా వెటర్నరీ ఆఫీసర్లకు జీపుల సరఫరా

జరుగుతున్న పనిని తనిఖీ చేయడానికి సిబ్బంది ఏమరుపాటుగా ఉండకుండా చూడటానికి తరచుగాను, హటాత్తుగాను పర్యవేక్షించడానికి, ఎక్కువగా పర్యటనలు జరిపేటందుకు జిల్లా ఆఫీసర్లకు వీలు కలిగేటట్లు చేసే ఉద్దేశంతో జీపులను సరఫరా చేయడానికి ప్రతిపాదింపబడింది. జీపులను 1959–60 లోనే రు. 0.45 లక్ష వ్యయంతో ఇదివరకే కొనడం జరిగింది. అందులో 0.0562 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది.

కోళ్ళ పెంపక విస్తరణ కేంద్రాలు

క్రొత్తగా రెండు కోళ్ళ పెంపక విస్తరణ కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయటానికి, ఇంతకు ముందే ప్రారంభించబడిన నాలుగు కోళ్ళ పెంపక విస్తరణ కేంద్రాలను కొనసాగించటానికి గాను 1959–60 ప్రణాళికలో రు. 1.28 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.055 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది. ఈ మొత్తంతో ఈ జిల్లాలో ఒక క్రొత్త కేంద్రం ప్రారంభించబడుతుంది,

కీలక గ్రామ పథకం

తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఇంతకు ముందు ఏర్పాటు చేయబడిన 5 కీలక గ్రామ కేంద్రాలను కొనసాగించటానికి, క్రొత్తగా మరో రెండు కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయటానికిగాను 1959–60 ప్రణాళికలో రు. 3.65 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.910 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాలో ఉన్న కీలకగ్రామ కేంద్రాన్ని ప్రారంభించేనిమిత్తం ప్రత్యేకించ బడింది.

గొర్రెలు, ఉన్ని అభివృద్ధి కేంద్రాలు

అధునిక పద్ధతులలో ఏ విధంగా గొర్రెల్ని మేపాలి, పెంచాలి అన్న విషయాలను గురించి ప్రదర్శన పూర్వకంగా వివరించే ఉద్దేశంతో గొర్రెలు, ఉన్ని విస్తరణ కేంద్రాలు రెండు ఈ జిల్లాలో ప్రారంభించ బడ్డాయి. ఈ కేంద్రాలను కొనసాగించడానికి 1959–60 ప్రణాళికలో రు. 0.105 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

రాజ్యా, జిల్లా పశుప్రదర్శనలు

1959–60 లో ఈ జిల్లాలో ఒక జిల్లా పశు ప్రదర్శనం ఏర్పాటు చేయబడుతుంది. ఇందుకుగాను ప్రణాళికలో రు. 0.01 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

రిండరుపెస్టు వ్యాధి నిర్మూలనా పథకం

ఈ జిల్లాలో రిండరు పెస్టు వ్యాధి నిర్మూలన ఉద్యమం కోసం రు. 0.944 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

ఆబోతుల పంపకం

ఈ పథకం క్రింద, 1959–60 లో రు. 0.05 లక్ష అంచనా వ్యయంతో ఈ జిల్లాలో మాల్వి, ఒంగోలు, లేక ముర్రారకానికి చెందిన 5 ఆబోతులను పంచడానికి ప్రతిపాదింపబడింది.

పోచారం చెరువు ప్రాంతంలో లివర్ ఫ్లూక్ వ్యాధి

స్థానిక పశువులకు లివర్ ఫ్లూక్ వ్యాధి సోకితే అవి నశించి పోతాయి. ఈ వ్యాధి మెదక్ జిల్లా పోచారం చెరువు ప్రాంతంలో ప్రబలంగా ఉంది. ఈ ప్రాంతంలో ఈ వ్యాధిని నిర్మూలించేనిమిత్తం 1958-59 సంవత్సరంలో ఒక పథకం ప్రారంభించబడింది. ఈ సంవత్సరంలో కూడా రు. 0.28 లక్ష ఖర్చుతో ఈ పథకాన్ని కొనసాగించడానికి తలపెట్ట బడింది.

ప్రథమచికిత్సా కేంద్రాలు

పశువైద్యంలో పట్టభద్రులు కొరత అధికంగా ఉండడంవల్ల పశు శాలల్ని గాని చిన్నతరహా పశువైద్య శాలల్నిగాని ప్రారంభించడానికి

వీలులేకపోయింది. రు. 0.13 లక్ష వ్యయంతో 1959–60 లో తెలంగాణా ప్రాంతంలో కనీసం 7 ప్రథమ చికిత్సా కేంద్రాలను ప్రారంభించడానికి తల పెట్టబడింది. అందులో రు. 0.0183 లక్ష ఒక ప్రథమ చికిత్సా కేంద్రాన్ని ప్రారంభించడానికి ఈ జిల్లాకు కే టా యి ం చ బ డి ం ది. ఒక వెటర్నరీ కాంపౌండరు, అతనికి సహాయం చేయడానికి ఒక అటెండెంటు ఈ పశు ప్రథమ చికిత్సా కేంద్రంలో ఉంటారు. ఆ ప్రాంతంలోని చిన్న చిన్న కేసులన్నిటినీ వీరే చూస్తుంటారు. ఖర్చులోసగం విరాళాల క్రింద లభ్యమైనచోట ఈ ప్రథమ చికిత్సా కేంద్రాలు నెలకొల్ప బడతాయి.

అ డ వు లు

ప్రాంతీయ డివిజన్ల ఏర్పాటు, అదనపు సిబ్బంది నియామకం

భూసార రక్షణ కార్యక్రమాన్ని, భూమి కోరివేతను అరికట్టే పనులను, అడవులను పెంచే కార్యక్రమాన్ని, అడవులలో మొక్కలను నాటే కార్యక్రమాన్ని, స్వాధీనం చేసికోబడిన పూర్వపు ఎస్టేటు అడవులకు సంబంధించి సరిహద్దులను ఏర్పరచే పనిని నిర్వహించుటకు గాను 1956–57 లో నియమించబడిన సిబ్బందిని కొనసాగించే నిమిత్తం రు. 0.092 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది.

అగ్గి పుల్లలకు పనికి వచ్చే కలప

స్థానిక పారిశ్రామిక సంస్థలలోను, కుటీర పరిశ్రమలలోను అగ్గి పుల్లల కలపకు గిరాకీ ఎక్కువ అవుతున్నది. అందువల్ల వరంగల్లు జిల్లాలో అనువైన ప్రదేశాలలో అటువంటి కలపనిచ్చే చెట్లు వేయబడుతున్నాయి. ఈ సంవత్సరం మెదక్ జిల్లాలో 100 ఎకరాలకు పైగా ఈ చెట్లను వేయ డానికి తలపెట్టబడింది. ఈ సంవత్సరంలో ఈ జిల్లాకు రు. 0.08 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

అడవుల అభివృద్ధి కోసం నర్సరీలు

రెండవ ప్రణాళిక క్రింద అడవుల్ని పెంచడానికి అడవుల పునరుద్ధరణకు ఏర్పాటు చేయబడిన ప్రదేశాలలోని తోటలకోసం తెలంగాణా ప్రాంతంలోని

వేర్వేరు కేంద్రాలలో నర్సరీ యూనిట్లు నెలకొల్పబడుతున్నాయి. 1959–60 లో ఒక నర్సరీ యూనిటును ఏర్పరచడానికిగాను ఈ జిల్లాకు రు. 0.045 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

భవనాల నిర్మాణం

అటవీశాఖ కార్యాలయాలు చాలవరకు అద్దెభవనాల్లో ఏర్పాటు చేయబడి ఉన్నాయి. వీటికి భవనాలను నిర్మించటానికి, జిల్లా అటవీశాఖాధికార్లకు వసతి గృహాలను నిర్మించడానికి ఈ పథకం క్రింద ఉద్దేశించ బడింది. ఇంతకుముందే చేకొనబడిన పనిని పూర్తిచేయటం కోసం 1959–60 ప్రణాళికలో ఈ జిల్లాకు రు. 0.135 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

వన్యమృగ స్థావరాల ఏర్పాటు, శిబ్బందికి శిక్షణ

నశించిపోతున్న వన్యమృగజాతులను రక్షించడానికి ఏర్పాటుచేయబడిన వన్యమృగస్థావరాలను కొనసాగించేటందుకు గాను రు. 0.56 లక్ష మొత్తం 1959–60 ప్రణాళికలో కేటాయించబడింది. ఈ జిల్లాకు ఈ సంవత్సరంలో కేటాయించబడ్డ మొత్తం రు. 0.03 లక్ష.

భూసార రక్షణ

కాంటూరు బండింగు (సాలోపు గట్లు వేయడం)

తెలంగాణా ప్రాంతంలో భూములు మిట్ట పల్లాలతో కూడుకొని ఉండటంచేత భూసార రక్షణ అనేది చాలా తాలూకాలలో సమస్యగా పరిణమించింది. భూసార క్షీణతను అరికట్టడానికి, భూమిలో తేమను కాపాడడానికి, తద్వారా పంట దిగుబడిని పెంచటానికిగాను సాలోపు గట్లు వేయడం, చదునుచేయడం, సాలోపుల వెంబడి దున్నడం, గట్లపై పైర్లు నాటడం వంటి భూసార రక్షణ చర్యలు తీసికోబడుతున్నాయి. మధ్యరకం, తేలికరకం భూముల్లో, అందులోను ముఖ్యంగా ఎర్ర ఇసుక భూములలో, గట్లుపోసే కార్యక్రమం అమలుజరుపబడుతున్నది. అరగాణి ఉండే ప్రాంతాల నుండే ఈ ప్రాంతాలు ఎంపిక చేయబడతాయి. 1955–56 లో ఈ పథకం ప్రారంభించబడింది. 1956–59 సంవత్సరాల కాలంలో 4,453 ఎకరాల్లో సాలోపు గట్లు వేయబడినాయి. ఈ పనులవల్ల లాభం పొందే వారినుండి

తగినట్టి ఒప్పందం కుదుర్చుకొన్న తరువాతనే వ్యవసాయదార్ల పొలాల్లో ఈ పనులు నిర్వహించబడతాయి. తెలంగాణా ప్రాంతంలో 6,900 ఎకరాల భూమిలో సాలోపు గట్లు వేయడానికి, అవసరమైన అదనపు సిబ్బందిని నియమించడానికి, ప్రస్తుతమున్న సిబ్బందిని కొనసాగించడానికిగాను 1959–60 ప్రణాళికలో రు. 6.06 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

మత్స్య పరిశ్రమ

ఎంపిక చేయబడిన చెరువులలో చేపల పెంపకం

నిజామాబాదు, మెదకు, వరంగల్లు, కరీంనగర్, మహబూబ్‌నగర్, జిల్లాలలోని 5 మండలాలలో ఉన్న ఎంపిక చేయబడ్డ చెరువులలో చేపల ఉత్పత్తిని ఈ పథకం క్రింద అధికంచేయడానికి తలపెట్టబడింది. ఒక్కొక్క మండలంలో 12 చెరువులుంటాయి. శాస్త్రీయ పద్ధతిని మత్స్య పరిశ్రమను కొనసాగించేటందుకు చేపల ఉత్పత్తికి ప్రత్యేకసిబ్బంది నియమించబడింది. సిబ్బందిని కొనసాగించేటందుకు ఈ సంవత్సరంలో రు. 0.49 లక్ష మొత్తం (జిల్లాకు రు. 0.098 లక్షచొప్పున) కేటాయించ బడింది. ఈ పథకం వల్ల ప్రతి జిల్లాలోను 20,000 పౌనుల చేపలు అదనంగా ఉత్పత్తి అవుతాయని ఆశించ బడుతున్నది.

బెస్తల సహకార సంఘాలకు సహాయం

బెస్తలలో చాలమంది పేదవారు. తెలంగాణా ప్రాంతములోని బెస్తల సహకార సంఘాలకు తగ్గింపు ధరలకు నైలాను వలలను సమకూర్చడమే ఈ పథకం యొక్క ఆశయం. 40 వలలను కొని, సక్రమంగా నిర్వహింపబడుతున్న బెస్తల సహకార సంఘాలకు పంపకం చేసేనిమిత్తం 1959–60 సం॥లో రు. 0.10 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో 4 వలలు ఈ జిల్లాలో పంపకం చేయబడతాయి. ఈ వలల ఖరీదు బెస్తల నుండి 5 సంవత్సరాల కాలంలో, చేపలు పట్టని నెలలను మినహాయించి, తేలిక వాయిదాలలో వసూలు చేయబడుతుంది.

మత్స్య క్షేత్రాలు

1959–60 లో రు. 1.30 లక్షల మొత్తం వ్యయంతో తెలంగాణాలో 4 మత్స్య క్షేత్రాలను ఏర్పాటు చేయటానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఇందులో

ఒక క్షేత్రం ఈ జిల్లాలో రు. 0.325 లక్ష వ్యయంతో ఏర్పాటు చేయబడుతుంది. చేతి పరిగెలను పెంచి ఎంపిక చేయబడిన వివిధ చెరువుల్లోను, జలాశయాల్లోను నిలువ చేయటం కోసం ఈ మత్స్య క్షేత్రాలు ఉద్దేశించబడినాయి. చేపలను గురించి తెలుసుకోవటానికి ప్రయోగాలు చేయటం కోసం కూడ యివి ఉపయోగపడతాయి.

సహకారం, గిడ్డంగులు, మార్కెట్లు

గ్రామీణ పరపతి సంఘాల విస్తరణ

ఆంధ్ర ప్రాంతంలో అమలులో ఉన్న పథకం పద్ధతి మీదనే ఈ పథకం కూడ రూపొందించబడింది. తెలంగాణా ప్రాతంలో ఉన్న గ్రామీణ పరపతి సంఘాలను పునర్వ్యవస్థీకరించటం, పటిష్ఠం చేయటం, విస్తరింపచేయటం ఈ పథకం యొక్క ఉద్దేశం. సహకార శాఖ సిబ్బందిని పటిష్ఠం చేయటం ద్వారాను, సెంట్రల్ బ్యాంకులు, పెద్ద తరహా సంఘాలు అదనంగా నియమించిన పర్యవేక్షక, నిర్వాహక సిబ్బందికి అయ్యే ఖర్చు క్రింద సహాయం చేయటం ద్వారాను ఈ పథకం రెండవ ప్రణాళిక యొక్క మొదటి మూడు సంవత్సరాల కాలంలో అమలుజరుపబడింది. 1959-60 సం. లో ఇంతకు ముందు నియమించబడిన సిబ్బందిని కొనసాగించటానికి, తెలంగాణా ప్రాంతంలో క్రొత్తగా 650 చిన్న తరహా సంఘాలను ఏర్పాటు చేయటానికి, ప్రస్తుతం ఉన్న 500 చిన్న తరహా సంఘాలను పటిష్ఠం చేయటానికి నిర్వాహక సిబ్బంది ఖర్చు క్రింద ధన సహాయంచేయటానికి ప్రతిపాదింపబడింది. రు. 300 లక్షల వరకు స్వల్ప కాలికఋణాల పరిమితిని, రు. 30 లక్షల వరకు మధ్యకాలిక ఋణాల పరిమితిని పెంచటానికి కూడ ప్రతిపాదింపబడింది. అపెక్సు బ్యాంకులు, కేంద్ర సహకార బ్యాంకులు అప్పు తీసికొనే స్తోమతను ఎక్కువ చేసుకోవటానికి, తద్వారా అవి అప్పులిచ్చే సౌకర్యాన్ని అధికం చేసుకోవటానికి వీలు కలిగించే నిమిత్తం వాటి వాటా మూలధనాల క్రింద ఇంకా ఎక్కువగా ప్రభుత్వం డబ్బును ఇవ్వడానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఇప్పుడున్న జిల్లా కార్యాలయాలు రెండు డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్ల సర్కిళ్ల క్రింద పునర్వ్యవస్థీకరించబడతాయి. డిప్యూటీ రిజిస్ట్రార్లకు సహాయపడే నిమిత్తం సహకార సబ్ రిజిస్ట్రార్లు, సీనియరు, జూనియరు ఇనస్పెక్టర్లతో కూడిన అదనపు సిబ్బంది నియమించబడుతుంది. కార్యనిర్వాహక శాఖనుండి ఆడిటు శాఖను విడతీసే పథకం కూడ ఈ సంవత్సరములోనే అమలు జరుపబడుతుంది.

ఈ కార్యక్రమం క్రింద ఈ జిల్లాలో క్రొత్తగా 140 చిన్న తరహా సంఘాలు ఏర్పాటు చేయబడతాయి. ప్రస్తుతమున్న 55 చిన్న తరహా సంఘాలు పటిష్ఠం చేయబడతాయి. పాతసంఘాల్లో 23,700 మంది సభ్యులు, క్రొత్త సంఘాల్లో 4,200 మంది సభ్యులు చేర్చుకోబడతారు. రు. 46 లక్షల వరకు స్వల్పకాలిక ఋణాలు, రు. 8 లక్షల వరకు మధ్య కాలిక ఋణాలు ఇవ్వబడతాయి.

పై కార్యక్రమం అమలు జరపటంకోసం ఈ జిల్లాకు రు. 1,53,620లు కేటాయించబడినాయి. పై డబ్బు క్రింది విధంగా వినియోగించబడుతుంది.

		రూపాయలు
1.	చిన్నతరహా సంఘాలకు సబ్సిడీలు.	
	(ఎ) 1958–59 లో ప్రారంభించబడిన సంఘాలకు	4,000
	(బి) 1959–60లో ఏర్పాటు చేయబడబోయే క్రొత్త సంఘాలకు	6,700
2.	పెద్దతరహా సంఘాలకు సబ్సిడీలు.	15,100
3.	సెంట్రలు బ్యాంకులకు సహాయం.	
	(ఎ) సెక్రటరీగా నియమించబడిన కో–ఆపరేటివ్ సబ్–రిజిస్ట్రారు జీతభత్యాలకు	3,300
	(బి) ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరుగా పనిచేయుటకు నియమించబడిన సీనియరు ఇనస్పెక్టరు జీతభత్యాలకు	1,500
	(సి) గత సంవత్సరాల్లో నియమించబడిన సూపరువైజరుల జీతభత్యాలకు	8,000
	(డి) ఈ సంవత్సరంలో నియమించబడే సూపరువైజరుల జీతభత్యాలకు	9,600
	(ఇ) అకౌంటెంటు, లోయరుడివిజను గుమాస్తా మొదలయిన సిబ్బంది జీతభత్యాలకు	2,800

	రూపాయలు
4. అదనపు సిబ్బంది జీతభత్యాలకు	
(ఎ) 1957-58 లో అదనంగా నియమించబడిన సేల్ ఆఫీసర్లకు	—
(బి) 1957–58 లో అదనంగా నియమించబడిన ఆడిటు సిబ్బందికి	7,000
(సి) సహకార సబ్ రిజిస్ట్రార్లు, టైపిస్టు, జవానులకు	5,200
(డి) 1958–59లో అదనంగా నియమించబడిన ఆడిటు సిబ్బందికి	7,000
(ఇ) రెండు కో-ఆపరేటివ్ సర్కిళ్ళగా జిల్లాలను విభాగించుటకు	24,550
(ఎఫ్) అదనపు తాలుకా ఇనస్పెక్టర్లకు	17,120
(జి) సర్కిలుకు ముగ్గురు సహకార సబ్ రిజిస్ట్రార్లు, ఇద్దరు సీనియరు ఇనస్పెక్టర్లు, ఇద్దరు జూనియరు ఇనస్పెక్టర్ల చొప్పున అన్ని సర్కిళ్ళకు అదనపు సిబ్బందికి	36,450
(హెచ్) 1959-60 లో క్రొత్తగా ఏర్పాటు చేయబడబోయే ప్రతి సర్కిలుకు సహకార సబ్ రిజిస్ట్రార్లు, టైపిస్టు మొదలగు వారికి	5,300
మొత్తం	1,53,620

భూమి తనఖా బ్యాంకుల అభివృద్ధి

ఈ పథకం క్రింద తెలంగాణా ప్రాంతంలో క్రొత్తగా ప్రాథమిక భూమి తనఖా బ్యాంకులను ఏర్పాటు చేయటానికి దీర్ఘకాలిక ఋణాలు అధికంగా ఇవ్వటానికి తలపెట్టబడింది. 1957–58 లోను, 1958–59 లోను ఈ పథకం అమలు జరుపబడింది. క్రొత్తగా 14 ప్రాథమిక భూమి తనఖా

బ్యాంకులు ఏర్పాటు చేయబడినాయి. రు. 19.32 లక్షల వరకు దీర్ఘకాలిక ఋణాలు ఇవ్వబడినాయి. ప్రాథమిక భూమి తనఖా బ్యాంకులను ఏర్పాటు చేయటం, పర్యవేక్షించటం, తనఖీ చేయటం నిమిత్తం సహకార సబ్ రిజిస్ట్రార్లు, సీనియరు ఇనస్పెక్టర్లు, సూపరువైజరులతో కూడి అదనపు సిబ్బంది కూడ నియమించబడింది.

ఈ సంవత్సరంలో ఈ జిల్లాలో రు. 2.95 లక్షల వరకు దీర్ఘకాలిక ఋణాలు ఇవ్వబడతాయి. ఒక భూమి తనఖా బ్యాంకు ఏర్పాటు చేయబడుతుంది. ఈ సంవత్సరంలో రు. 0.223 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది. అది క్రింది విధంగా వినియోగించ బడుతుంది.

		రూపాయలు లక్షలలో
1.	నిర్వాహక సిబ్బంది క్రింద ఖర్చు.	
	(ఎ) ముందు సంవత్సరాల్లో ఏర్పాటు చేయబడిన పాత బ్యాంకులకు	0.135
	(బి) ఈ సంవత్సరంలో ఏర్పాటు చేయబడబోయే క్రొత్త బ్యాంకులకు	0.030
2.	చిల్లర ఖర్చుల క్రింద బ్యాంకులకు సబ్సిడీ.	0.019
3.	భూమి తనఖా బ్యాంకుల పనికోసం నియమించబడే సహకార సబ్ రిజిస్ట్రార్లు, జవానుల క్రింద ఖర్చు.	
	(ఎ) ముందు సంవత్సరాల్లో నియమించబడిన పాత సిబ్బంది క్రింద.	—
	(బి) 1959—60 లో నియమించబడే క్రొత్త సిబ్బంది క్రింద.	0.039
	మొత్తం	0.223

సహకార మార్కెటింగు అభివృద్ధి

వ్యవసాయదార్లకు స్టోరేజి, గిడ్డంగి, ప్రాసెసింగు, మార్కెటింగు సౌకర్యాలను కలిగించటంద్వారా సహకార మార్కెటింగును అభివృద్ధి చేయడం ఈ పథకం క్రింద ఉద్దేశించబడింది. రెండవ ప్రణాళిక యొక్క మొదటి మూడు సంవత్సరాల కాలంలోను ఇది అమలు జరుపబడింది. 39 మార్కెటింగు సంఘాలు ఏర్పాటు చేయబడినాయి. అంతేకాక గిడ్డంగులు మొదలైన వాటిని నిర్మించడంలో ఆర్థిక సహాయం కూడ చేయబడింది.

ఈ సంవత్సరంలో తెలంగాణా ప్రాంతంలో మరో 10 సహకార మార్కెటింగు సంఘాలను ఏర్పాటు చేయుటానికి, మార్కెటింగు సంఘాల వాటామూల ధనం క్రింద రు. 7 లక్షలను ఇవ్వటానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఇంతేకాక గిడ్డంగుల నిర్మాణానికి ఆర్థిక సహాయం కూడ చేయబడుతుంది. సహకార మార్కెటింగు విషయాలకు సంబంధించి సీనియరు ఇనస్పెక్టర్లకు శిక్షణ కూడ ఇవ్వబడుతుంది. ఈ సంవత్సరంలో క్రింది కార్యక్రమాలు ఈ జిల్లాలో అమలు జరుపబడుతాయి.

1. క్రొత్తగా ఒక మార్కెటింగు సంఘం ఏర్పాటు చేయడం
2. ఫలసాయంపై రు. 15.100 లక్షల వరకు ఋణాలు ఇవ్వడం.
3. క్రొత్తగా ఏర్పాటు చేయబడే మార్కెటింగు సంఘాల ద్వారా గిడ్డంగుల నిర్మాణం.
4. క్రొత్తగా ఏర్పాటు చేయబడే పెద్దతరహా సంఘాలద్వారా మూడు గిడ్డంగుల నిర్మాణం.
5. ఒక ప్రొసెసింగు యంత్రాన్ని నెలకొల్పడం

పై కార్యక్రమాన్ని అమలు పరచటంకోసం ఈ జిల్లాకు రు. 3.451 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. అది క్రింది విధంగా వినియోగించబడుతుంది.

	రూపాయలు లక్షలలో
1. మార్కెటింగు సంఘాలకు వాటామూలధనం క్రింద విరాళం	0.600

		రూపాయలు లక్షలలో
2.	ఇదివరలో ఏర్పాటు చేయబడిన మార్కెటింగు సంఘాల నిర్వాహక సిబ్బంది క్రింద సబ్సిడీ	0.035
3.	ఈ సంవత్సరంలో ఏర్పాటు చేయబడే మార్కెటింగు సంఘాల నిర్వాహక సిబ్బంది క్రింద సబ్సిడీ.	0.016
4.	పెద్ద తరహా సంఘాలకు గిడ్డంగులు :	
	(ఎ) ఇదివరలో ప్రారంభించబడిన గిడ్డంగుల నిర్మాణం పూర్తి చేయటానికి.	0.450
	(బి) 1959–60 లో నిర్మించే గిడ్డంగులకు	0.600
5.	మార్కెటింగు సంఘాలకు గిడ్డంగులు :	
	(ఎ) ఇదివరలో ప్రారంభించబడిన గిడ్డంగుల నిర్మాణం పూర్తి చేయటానికి	0.750
	(బి) ఈ సంవత్సరంలో నిర్మించే గిడ్డంగులకు.	—
6.	ప్రాసెసింగు యంత్రాల నిర్మాణానికి	1.000
	మొత్తం	3.451

పరిశోధన, పరిశీలన, గణాంక వివరాలు

ఈ పథకం క్రింద సహకార శాఖలో ఒక ప్రత్యేక విభాగం ఏర్పాటు చేయబడుతుంది. సహకారశాఖ ద్వారా అమలు జరుపబడే వివిధ పథకాల మూలంగా ప్రజలకు కలిగిన ప్రయోజనాన్ని, ఆ పథకాలను అమలు జరపడంలో తెలియ వచ్చిన అనుభవాన్ని పరిశీలించడానికి, సూత్ర విధానాలను రూపొందించడానికి, సహకార వ్యవస్థలో లోటుపాట్లు ఏమన్నా ఉంటే వాటిని సరిదిద్దుకొనేటందుకు మార్గాలను సూచించడానికి ఈ విభాగం కృషి చేస్తుంది. 1957–58 లో 20 మంది సీనియరు ఇనస్పెక్టర్లను జిల్లాలలో నియమించడం ద్వారాను, గణాంక వివరాల సేకరణ, సంకలనం చేయటం కోసం ప్రధాన కార్యాలయంలో ఒక విభాగం ఏర్పాటు చేయడం ద్వారాను ఈ పథకం అమలు జరుపబడింది. 1958–59 లో ఇది కొనసాగించబడింది.

1959–60 సంవత్సరంలో డిప్యూటి రిజిస్ట్రారు గ్రేడులో ఒక స్టాటిస్టీషియను, ఇద్దరు సీనియరు ఇనస్పెక్టర్లు, ఇద్దరు జూనియరు ఇనస్పెక్టర్లు, ఇద్దరు జవానులతో కూడిన సిబ్బందిని జిల్లాలలోని సిబ్బందికి సూచన లివ్వటానికి నియంత్రణ చేయుటకు గాను రిజిస్ట్రారు కార్యాలయంలో నియమించేటందుకు, క్రొత్తసర్కిళ్ళకు 12 మంది సీనియరు ఇనస్పెక్టర్లను, ప్రతి సర్కిలు ఆఫీసుకు ఒక్కొక్కరు చొప్పున 46 మంది లోయరు డివిజను గుమాస్తాలను నియమించేటందుకు ప్రతిపాదింపబడింది. క్రొత్త విధానాలను రూపొందించి, వాటిని అమలుపరచుటకు పద్ధతులను రూపొందించుటకు గాను సహకారశాఖలో పరిశోధన, పరిశీలన, ప్రచార విభాగం ఒకటి ఏర్పాటు చేయబడుతుంది. మొట్టమొదటగా ముగ్గురు సహకార సబ్–రిజిస్ట్రార్లు, ముగ్గురు జవానులతో కూడిన సిబ్బంది ఈ విభాగంలో నియమించ బడుతుంది. పై కార్యక్రమాన్ని అమలుపరచటంకోసం యీ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 1.70 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.34 లక్ష మొత్తం ప్రధాన కార్యాలయంలో నియమించబడే సిబ్బంది ఖర్చు క్రింద, ప్రచారం మొదలయినవాటి కయ్యే ఖర్చు క్రింద ప్రత్యేకించబడింది. మిగిలిన రు. 1.36 లక్షలలో రు. 6044 లు ఈ జిల్లాలో నియమించబడే సిబ్బంది ఖర్చు క్రింద కేటాయించబడినాయి.

సహకార సంఘాల సభ్యులకు, పంచాయతీదార్లకు శిక్షణ

అఖిలభారత సహకార యూనియను ద్వారా భారతప్రభుత్వం వారిచే ప్రతిపాదింపబడిన పథకం నమూనాలో ఈ పథకం రూపొందించబడింది. ఈ పథకం క్రింద సహకార సిద్ధాంతం యొక్క మూలసూత్రాలను గురించి, ఆచరణను గురించి, లెక్కలను తయారు చేయటం గురించి, సహకార సంస్థల నిర్వహణ గురించి గ్రామీణ పరపతి సంఘాల సభ్యులకు రెండు మూడు రోజులపాటు, పంచాయతీదారులకు ఒక వారంరోజులపాటు, సహకార సంఘాలలో జీతంతో పనిచేసే వారికి 5 లేక 6 వారాలపాటు శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది. ఈ జిల్లాలో 1000 మంది సభ్యులకు, 300 మంది పంచాయతీదారులకు, 40 మంది కార్యాలయోద్యోగులకు శిక్షణ ఇవ్వటం కోసం 1959–60 లో రు. 7,246/– లు కేటాయించబడినాయి.

సహకార వ్యవసాయం

సహకార వ్యవసాయ సంఘాలను ఏర్పాటు చేయటం ద్వారాను, వాటా మూలధనం క్రింద, ఎద్దులు కొనుక్కోవటానికి, భూమిని సాగుల్లోనికి తెచ్చి అభివృద్ధి చేయటానికి, వ్యవసాయ పరికరాలు మొదలైన వాటిని కొనుక్కోవటానికిగాను ఋణాల రూపంలోను, గ్రాంట్ల రూపంలోను ధన సహాయం చేయటంద్వారాను భూముల్లేని వ్యవసాయ కూలీలకు భూము లలో పునరావాసం కల్పించటానికి ఈ పథకం క్రింద ప్రతిపాదింపబడింది. ఇందుకుగాను యీ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 2.22 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 1.34 లక్షలు ఆంధ్ర ప్రణాళిక క్రింద, రు. 0.88 లక్ష తెలంగాణా ప్రణాళిక క్రింద కేటాయించబడినవి. సహకార వ్యవసాయానికి సంబంధించిన పనిని నిర్వహించటానికై ప్రధాన కార్యాల యంలో నియమించబడిన సిబ్బంది జీతభత్యాల క్రింద పై మొత్తంలో రు. 0.28 లక్ష ప్రత్యేకించబడింది. మిగత మొత్తంలో రు. 9,500 లు ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడినాయి. ఇందులో రు. 3,000 లు ఇది వరకే ప్రారంభించబడిన సంఘాలలో నియమించబడిన సిబ్బంది ఖర్చుకు, రు. 6,500 లు ఈ సంవత్సరలో ప్రారంభించబడవలసిన క్రొత్త సంఘాలకు అర్థిక సహాయం చేయడానికిగాను కేటాయించబడ్డాయి. ఈ జిల్లాలో ఒక క్రొత్త సంఘం యీ సంవత్సరంలో 50 మంది సభ్యులతో ఏర్పాటు చేయబడుతుంది. 250 ఎకరాల భూమి సాగుచేయబడుతుంది.

రాజ్య గిడ్డంగి కార్పొరేషను

దేశంలో గిడ్డంగుల నిర్మాణావశ్యకతను గురించి పెక్కు కమిటీలు, కమిషన్లు అనేకసార్లు నొక్కిచెప్పాయి. అవి పరపతి సంఘాలకు, పరపతేతర సంఘాలకు మధ్య చక్కని సారథ్యం వహిస్తాయి. ఈ విషయం దృష్ట్యా భారత ప్రభుత్వంవారు కేంద్రగిడ్డంగి కార్పొరేషనును ఏర్పాటుచేశారు. దీనికను గుణంగా తమ తమ రాజ్యాలలో రాజ్య గిడ్డంగి కార్పొరేషన్లను ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా రాజ్య ప్రభుత్వాలు కోరబడినాయి. ఈ కార్పొరేషన్లు గిడ్డంగి బోర్డు అజమాయిషీ క్రింద పనిచేస్తాయి. ఈ గిడ్డంగులు ఇచ్చే రసీదులు "నెగోషియబుల్ ఇన్స్ట్రుమెంట్సు" గా పరిగణించబడతాయి. ఈ గిడ్డంగులలో వ్యవసాయోత్పత్తులను నిలువచేసుకొనే వారికి అవి ఇచ్చే రసీదుల్ను ధరావతుగా ఉంచుకొని బ్యాంకులు అప్పులను ఇస్తాయి.

1958–59 లో రాజ్య గిడ్డంగి క్వార్పొరేషను ఒకటి ఈ రాజ్యంలో ఏర్పాటు చేయబడింది. ఈ కార్పొరేషను వాటా మూల ధనం క్రింద ప్రభుత్వం వారు రు. 2.50 లక్షల మొత్తం ఇచ్చారు. ఈ కార్పొరేషను వాటా మూలధనం క్రింద మరి కొంతడబ్బును ఇచ్చేటందుకుగాను యీ సంవత్సరంలో ఆంధ్ర ప్రణాళికలో రు. 5 లక్షలు, తెలంగాణా ప్రణాళికలో రు. 5 లక్షలు కేటాయించబడినాయి. ఈ పథకం క్రింద ఈ జిల్లాలోని రైతులకు కూడ లాభం చేకూరుతుంది.

వివిధ విషయాలు.

కమతాల ఏకీకరణ

మెదక్ జిల్లా సిద్దిపేట తాలూకా లోని 25 గ్రామాలలోను నిజామాబాదు జిల్లా, కామారెడ్డి తాలూకాలో మరొక 25 గ్రామాలలోను కమతాల ఏకీకరణ కార్యక్రమం పూర్వపు హైదరాబాదు ప్రభుత్వం వారిచే 1955 డిసెంబరులో ప్రారంభించబడింది. పని జరుగుతూఉన్నది. ఈ గ్రామాలలో ఏకీకరణ కార్యక్రమాన్ని కొనసాగించడమే కాకుండా మరొక 56 గ్రామాలకు కూడా ఈ పథకం 1957–58 లో విస్తరింపబడింది. ఆ 56 గ్రామాలలోను సిద్దిపేట తాలూకాలో 25 గ్రామాలు, కామారెడ్డి తాలూకాలో 31 గ్రామాలు ఉన్నాయి. అక్కడ ప్రాథమికచర్యలు తీసుకోబడుతున్నాయి. 72 గ్రామాలలో సర్వే పనులు పూర్తిఅయినవి. 1958 చివరికి 40 గ్రామాలలో తాత్కాలికపు పథకాలు ప్రచురింపబడ్డాయి. 1959–60 లో రు. 1.36 లక్షల మొత్తం (ప్రతి జిల్లాకు రు. 0.68 లక్ష) 1.25 లక్షల ఎకరాల మేర (ప్రతి జిల్లాలోను 62,500 ఎకరాలు) కమతాల ఏకీకరణ కోసం కేటాయించబడింది.

జాతీయ విస్తరణ సేవాకేంద్రాలు, సామాజికాభివృద్ధి కేంద్రాలు

1959 మార్చి నెల అంతం నాటికి ఈ జిల్లాలో 4 మొదటిదశ బ్లాకులు, 3 సామాజికాభివృద్ధి బ్లాకులు, ఒక ప్రీ–ఎక్స్టెన్షన్ బ్లాకు ఉన్నాయి. వీటి వైశాల్యం 2,06,232 చదరపు మైళ్ళు. ఈ కేంద్రాలలోని గ్రామాల సంఖ్య 740. ఇందు నివసించే జనాభా 6,16,569. భారత

ప్రభుత్వంవారి నిర్ణయానుసారంగా 1959 ఏప్రెలు నెల నుండి ఏర్పాటు చేయబడబోయే ప్రతి బ్లాకులో కూడ "ప్రీ-ఎక్స్‌టెన్షన్" కార్యక్రమం క్రింద ఒక సంవత్సరంపాటు వ్యవసాయ విషయాలను గురించి తీవ్ర కృషి జరగాలి.

అదే ప్రకారం ప్రీఎక్స్‌టెన్షన్ కార్యక్రమం 1-4-1958 వ తేదీన ఈ జిల్లాలోని జోగిపేట బ్లాకులో ప్రారంభమైంది. 1-4-1959 వ తేదీన మీర్జాపూర్, పటంచేరు, సదాశివపేట సమాజాభివృద్ధి కేంద్రాలు రెండవ దశ బ్లాకులుగా మారాయి. దీనికితోడు 1-4-1958 వ తేదీన ప్రీఎక్స్‌టెన్షన్ కార్యక్రమం ప్రారంభించిన బ్లాకు 1-4-59 వ తేదీన మొదటిదశ బ్లాకుగా రూపొందింది. 1959-60 సంవత్సరంలో 36 ప్రీఎక్స్‌టెన్షన్ బ్లాకులు ఈ రాజ్యానికి కేటాయించబడినాయి. అందులో 18 బ్లాకులు 1-4-1959 వ తేదీన, మిగిలినవి 2-10-1959 వ తేదీన ప్రారంభించబడినాయి. అందులో నారాయణఖేడ్, గజ్వేలు బ్లాకులు ఈ జిల్లాలో ఉన్నాయి. నారాయణఖేడ్ బ్లాకు 1-4-1959 వ తేదీన, గజ్వేలు బ్లాకు 2-10-59 వ తేదీన ప్రారంభించబడినాయి. ఆ విధంగా 1-4-1959 వ తేదీనాటికి మొదటిదశ బ్లాకులు 5, రెండవ దశ బ్లాకులు 4, ప్రీఎక్స్‌టెన్షన్ బ్లాకులు 2, ఈ జిల్లాలో ఉన్నాయి.

ఈ జిల్లాలో సామాజికాభివృద్ధి కార్యక్రమాన్ని అమలు జరపటం కోసం యీ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 5,10,600 లు ఋణాల పద్దు క్రింద, రు. 8,23,700 లు గ్రాంట్లు పద్దు క్రింద—మొత్తం రు. 12,27,400 లు కేటాయించబడినాయి.

1-4-1959 వ తేదీనాటికి ఈ జిల్లాలో ఉన్న సామాజికాభివృద్ధి బ్లాకులను చూపే పటం ప్రక్క పుటలో ఇవ్వబడింది.

మెదక్ జిల్లా

1-4-59 వ తేదీనాటికి ఉన్న సామాజికాభివృద్ధి ప్రాంతాలు

పంచాయితీలను పటిష్ఠం చేయటం

సిబ్బందికి సంబంధించిన పథకం

పంచాయతీలను పటిష్ఠం చేసే ఉద్దేశంతో జిల్లా స్థాయిలో జిల్లా పంచాయతీ ఆఫీసరును, రెవెన్యూ డివిజను స్థాయిలో డివిజనులు పంచాయతీ ఆఫీసరును, తాలూకా స్థాయిలో (బ్లాకు ప్రాంతాలను మినహాయించి) డిప్యూటి పంచాయతి ఆఫీసరును, బ్లాకు స్థాయిలో పంచాయతీలకు ఎక్స్టెన్షన్ ఆఫీసర్లను నియమించటం, జిల్లా పంచాయతీ ఆఫీసర్ల కార్యాలయాలను పటిష్ఠం చేయటం ద్వారా 1958—59 సంవత్సరంలో పంచాయతీల నిర్వహణకు సంబంధించిన పరిపాలనా యంత్రాంగం పునర్వ్యవస్థీకరించబడింది. 1959—60 లో ఈ పథకం క్రింద రు. 8.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.120 లక్ష మొత్తం ఇన్‌స్పెక్టర్ జనరల్ ఆఫ్ లోకల్ అడ్మినిస్ట్రేషను కార్యాలయంలో నియమించబడిన సిబ్బందిని కొనసాగించేటందుకు; రు. 0.191 లక్ష మొత్తం పశ్చిమ, తూర్పు ఇన్‌స్పెక్టింగ్ ఆఫీసర్ల కార్యాలయాల్లో నియమించబడిన అదనపు సిబ్బందిని కొనసాగించేటందుకుగాను ప్రత్యేకించబడింది. అధికవ్యయం అయ్యే జిల్లాలకు పంపకంచేసే నిమిత్తం రు. 0.524 లక్ష మొత్తం ఇన్‌స్పెక్టర్ జనరల్ ఆఫ్ లోకల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ ఆధీనంలో ఉంచబడింది. మిగిలిన రు. 7.165 లక్షల మొత్తంలో రు. 0.4470 లక్ష 1958—59 లో ఈ జిల్లాలో నియమించబడిన అదనపు సిబ్బంది కొనసాగింపు నిమిత్తం ప్రత్యేకించబడింది.

శిక్షణకు సంబంధించిన పథకం

ఈ పథకం క్రింద సామర్లకోట, రాజేంద్ర నగరులలోని "ఎక్స్‌టెన్షన్" శిక్షణ కేంద్రాలలో పంచాయతీలకుగాను నియమించబడిన డిప్యూటీ పంచాయతి ఆఫీసర్లకు, డివిజనల్ పంచాయితీ ఆఫీసర్లకు, పరిపాలనా నిర్వహణ విషయాలలో శిక్షణ ఇచ్చేటందుకు ప్రతిపాదింపబడింది. ఈ శిక్షణ రెండు మాసాలపాటు ఇవ్వబడుతుంది. తడవకు 40 మంది ఆఫీసర్లకు శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది. మొత్తం 390 మంది పై వర్గాలకు చెందినట్టి ఆఫీసర్లకు 1959—60 లో శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది. ఇందుకు గాను ప్రణాళికలో రు. 2.90 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ జిల్లాలోని ఆఫీసర్లకు కూడ ఈ పథకం క్రింద శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది.

పెద్దతరహా, మధ్యతరహా నీటిపారుదల పనులు

పెద్దతరహా, మధ్యతరహా నీటిపారుదల పనుల నిర్వహణకోసం ఈ జిల్లాకు రు. 0.50 లక్షల మొత్తం 1959-60 సంవత్సరానికి కేటాయించ బడింది. వివరాలు క్రింద ఇవ్వబడినాయి.

వరుస సంఖ్య	ప్రాజెక్టు పేరు	1959-60 లో కేటాయించబడిన మొత్తం (రూపాయలు లక్షలలో)	ఉద్దేశ్యం	నీటిపారుదల జరిగే భూమి (ఎకరాలలో)
1.	నల్లవాగు ప్రాజెక్టు	0.50	పనిని ప్రారంభించటానికి	—

విద్యుచ్ఛక్తి

తెలంగాణా హైడ్రోథర్మల్ పథకం

(1) రామగుండం థర్మల్ పథకము క్రింద పనులు, (2) నిజాంసాగరు జల విద్యుచ్ఛక్తి పథకము క్రింద పనులు, (3) సిటీ సర్కిల్ పునర్వ్యవస్థీకరణ—ఇవన్నీ ఈ సమగ్ర పథకము క్రిందకు తేబడినాయి. తెలంగాణాకు సమగ్రమైన "గ్రిడ్" నొకదాన్ని ఏర్పాటు చేయటంకోసం అవసరమైన అదనపు ట్రాన్సుమిషను లైన్లను వేయటం, సబ్—స్టేషనులను నిర్మించటం కూడ ఈ పథకం క్రింద జరుగుతుంది. ఈ ప్రాంతంలో ఉన్న అన్ని జల విద్యుచ్ఛక్తి కేంద్రాలను కలిపి విద్యుచ్ఛక్తి వనరులను అభివృద్ధి చేయటమే ఈ పథకం యొక్క ఉద్దేశ్యం. హైదరాబాదు, సికిందరాబాదు నగరాల్లో రోజురోజుకు ఎక్కువవుతున్న విద్యుచ్ఛక్తి అవసరాలను తీర్చటం కోసం విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా ఏర్పాట్లను అభివృద్ధిచేయటం కూడ ఈ పథకం క్రింద ఉద్దేశించబడింది. ప్రణాళికలో 1959-60 సంవత్సరానిక ఈ పథకం క్రింద రు. 100.59 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. అది క్రింది పనులకు గాను వినియోగించబడుతుంది.

1. ఎల్లుగడ్డ – విజయవాడ 132 కె. వి. లైను,
2. కరీంనగరు – సిద్దిపేట 66 కె. వి. లైను. (రెండవ సర్క్యూటు.)
3. దాదాపు 200 మైళ్ళ 33 కె. వి. గ్రిడ్ సబ్–ట్రాన్స్మిషను లైన్లు.
4. దాదాపు 500 మైళ్ళ 11 కె. వి. ట్రాన్స్మిషను లైన్లు.
5. పాలసేనుసాగరు విద్యుచ్ఛక్తి కేంద్రంలో అదనపు జాయింటలరును ఏర్పాటు చేయటంకోసం సివిల్ పనులను ప్రారంభించడానికి,
6. నగర విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరాకు అభివృద్ధి పనులు

కేటాయించబడిన రు. 100.59 లక్షలలో ఈ జిల్లా వాటా రు. 7.30 క్షలు.

గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా

1959–60 లో రు. 75.54 లక్షల వ్యయంతో తెలంగాణా ప్రాంతంలో 00 పట్టణాలకు, గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయుటకు ప్రతిపాదింప డింది. ఇందులో రు. 6.04 లక్షల మొత్తం ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించబడింది. ఈ మొత్తంతో 6 గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయడం జరుగుతుంది.

గ్రామీణ పరిశ్రమలు, చిన్న తరహా పరిశ్రమలు

సిద్దిపేటలో ఇత్తడి పరిశ్రమ

అధునిక పనిముట్లను వాడడంలో ఇత్తడి పనివారికి శిక్షణ ఇవ్వడానికి, పనివారందరికి ఉమ్మడిగా సౌకర్యాలను కలుగ చేయడానికి గాను సహకార పని కేంద్రం ఒకటి సిద్దిపేటలో నెలకొల్పబడింది. ఈ పథకం వల్ల 75 మందికి పైగా లాభం చేకూరుతుంది. ఈ కేంద్రం నిర్వహణకయ్యే ఖర్చును గ్రాంటు రూపేణాయిచ్చి, ఈ సంవత్సరంలో కూడ ఇది కొనసాగింపబడుతుంది. అందుకు ప్రణాళికలో రు. 0.01 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

పరిశ్రమలకు హైద్రాబాదు రాజ్యా ప్రభుత్వ సహాయ చట్టంక్రింద ఋణాలు

చిన్నతరహా పరిశ్రమలను అభివృద్ధిచేసేటందుకు గాను ప్రయివేటు రంగంలోని పారిశ్రామికులకు ప్రభుత్వ సహాయ చట్టం (స్టేటు ఎయిడ్ టు ఇండస్ట్రీస్ చట్టం) క్రింద ఋణాలు ఇవ్వటంకోసం రెండవ ప్రణాళికలో

రు. 37.40 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. మొదటి మూడు సంవత్స రాల్లోను రు. 20.78 లక్షల మొత్తం ఋణాలుగా పంపకం చేయబడింది. ఈ సంవత్సరంలో రు. 7.00 లక్షలు ఈ పథకం క్రింద ఋణాలుగా ఇవ్వటం జరుగుతుంది. ఈ పథకంవల్ల ఈ జిల్లాలోని పారిశ్రామికులకు కూడ లాభం చేకూరుతుంది.

పరిశ్రమల శాఖ డైరెక్టరు కార్యాలయాన్ని పటిష్ఠం చేయటం (జిల్లాల సిబ్బందికి మాత్రం చేయబడిన కేటాయింపు)

రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో పేర్కొనబడిన వివిధ పథకాలను జిల్లా స్థాయిలో సక్రమంగాను, సమర్థవంతంగాను అమలుజరపటం కోసం పరిశ్రమల శాఖను పటిష్ఠంచేసే ఉద్దేశంతో తెలంగాణా ప్రాంతం కోసం రెండవ ప్రణాళికలో రు. 6.10 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. 1957–58, 1958–59 లలో కొంత అదనపు సిబ్బంది జిల్లాలలో నియమించ బడింది. ఈ సిబ్బందిని కొనసాగించేటందుకు, మరి కొంత అదనపు సిబ్బందిని నియమించేటందుకు గాను ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 2.25 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో కొంత డబ్బు ఈ జిల్లాలో వినియోగించబడుతుంది.

పరిశ్రమల శాఖ అసిస్టెంటు డైరెక్టర్లకు జీపుల సరఫరా

వివిధ పథకాలను సమర్థవంతగా అమలు జరిపేటందుకు వీలు కల్పించే నిమిత్తం తెలంగాణా ప్రాంతంలోని తొమ్మిది జిల్లాలలోను పనిచేస్తున్న పరిశ్రమల శాఖ అసిస్టెంటు డైరక్టర్లు తొమ్మిది మందికి 1958–59 లో జీపులు సరఫరా చేయబడినాయి. ఈ జీపుల నిర్వహణ కోసం యీ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 0.30 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో ఒక జీపు ఈ జిల్లాలో ఉపయోగించబడుతున్నది.

బ్లాకు ప్రాంతాలలో నియమించబడిన పరిశ్రమల విస్తరణాధికార్లకు జీతభత్యాలు

బ్లాకు ప్రాంతాల్లో నియమించబడిన పరిశ్రమల విస్తరణాధికార్ల జీతాల క్రింద 1959–60 ప్రణాళికలో రు. 3.06 లక్షల మొత్తం కేటా యించబడింది.

చేనేత పరిశ్రమ

చేనేత పారిశ్రామిక సంఘాలకు వాటా మూలధనం, నిర్వాహణ మూల ధనం క్రింద ఋణాలు

చేనేత పారిశ్రామిక సంఘాలలో వాటాలు తీసికొని, వాటిలో సభ్యులుగా చేరటానికి వీలుగా నేతపనివారికి ఈ పథకం క్రింద ఋణాలు ఇవ్వబడతాయి. ఈ సంవత్సరపు తెలంగాణా ప్రణాళికలో ఈ పథకం క్రింద రు. 0.87 లక్ష కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.06 లక్ష వాటా మూలధనంగా ఋణాల రూపంలో పంపకానికి గాను ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది. ఈ జిల్లాలో ఈ సంవత్సరంలో దాదాపు 300 క్రొత్త మగ్గాలు సహకార వ్యవస్థలోకి తీసుకురాబడతాయని ఆశించబడుతున్నది.

కేంద్ర సంఘం యొక్క మార్కెటింగు వ్యవస్థ విస్తరణ

నేత బట్టలను విరివిగా విక్రయించేటందుకు హైదరాబాదు చేనేత కార్మిక కేంద్ర సహకార సంఘం వారు, ప్రాథమిక చేనేత కార్మిక సంఘాల వారు జిల్లాలో అమ్మకం డిపోలను ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. ప్రతి డిపోకు రు. 1,500/—లు విలువచేసే కుర్చీలు, బల్లలు మొదలైన సామాను సరఫరా చేయబడుతున్నది. రెండవ ప్రణాళిక యొక్క మొదటి మూడు సంవత్సరాల్లో 53 డిపోలు తెరువబడినాయి. ఈ సంవత్సరంలో ఇంకా 12 డిపోలు తెరవడానికి, చేనేత బట్టలను గురించి తీవ్ర ప్రచారం జరిపించటానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఇందుకుగాను ప్రణాళికలో రు. 1.54 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.10 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాలో ఒక డిపోను తెరవటానికి ప్రత్యేకించబడింది.

సాంకేతిక అభివృద్ధి, మేలురకం పరికరాలు

చేనేత పరిశ్రమలో సాంకేతిక నైపుణ్యాన్ని అభివృద్ధిచేసే ఉద్దేశంతో ఈ పథకం క్రింద చేనేత కార్మికులకు మేలురకం పరికరాలు సరఫరా చేయబడతాయి. ఇందుకుగాను ఈ సంవత్సరంలో రు. 1.91 లక్షల మొత్తం

కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.20 లక్ష ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించ బడింది. ఈ మొత్తంతో 37 ప్రామాణికమైన రీడ్లు, 33 స్లేలు, సరఫరా చేయబడతాయి.

ముదరా

చేనేత గుడ్డ అమ్మకాన్ని ప్రోత్సహించటం ద్వారా దాని ఉత్పత్తిని అధికం చేసే ఉద్దేశంతో చేనేత గుడ్డ అమ్మకంపై ముదరా ఇవ్వబడుతున్నది. సాధారణంగా రూపాయకు 6 నయాపైసల చొప్పున ముదరా ఇవ్వబడు తుంది. అయితే సంఘాల్లో సరకు నిలువ ఉండిపోయినపుడు మాత్రం దాన్ని అమ్మివేయటంకోసం అప్పుడప్పుడు అదనపు ముదరా కూడ ఇవ్వ టానికి అనుమతించబడుతున్నది. ఈ పథకం క్రింద యీ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 35.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది ఇందులో రు. 1.00 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాలో ముదరా ఇవ్వటంకోసం ప్రత్యేకించ బడింది.

ఉన్ని పరిశ్రమ (కంబళ్ల పరిశ్రమ)

తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఉన్ని పరిశ్రమ అభివృద్ధికోసం ఈ సంవత్స రపు ప్రణాళికలో రు. 3.58 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 1 91 లక్షల మొత్తం క్రింది పనుల నిమిత్తం ఈ జిల్లాకు కేటాయించ బడింది.

(ఎ) 75 క్రొత్త మగ్గాలను చేర్చుకొనడానికి.

(బి) ఉన్ని నేతపనివారికి క్రింది మేలురకం పరికరాలను సరఫరా చేయడానికి.

(i) ఫ్లయిషటిల్ మగ్గాలు	...	5
(ii) హీల్డులు	...	5,000
(iii) రీడ్లు	...	20
(iv) ఉన్ని కార్డింగు యంత్రాలు	...	2

(సి) ఒక ఇంటర్నల్ అమ్మకం డిపో తెరవడానికి.

రోడ్లు

బకాయ పనులు

తెలంగాణాలో ప్రథమ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో పూర్తి చేయబడకుండా మిగిలిన బకాయ రోడ్డు పనులను కొనిసాగించే నిమిత్తం 1959-60 ప్రణాళికలో రు. 3.09 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.351 లక్ష మొత్తం క్రింది పనుల నిమిత్తం ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది.

వరుస సంఖ్య	పథకం పేరు	1959-60 లో చేయబడిన కేటాయింపు (రూపాయలు లక్షలలో)
1.	మెదక్ – పాపన్న పేట – అల్లదుర్గం రోడ్డు మీద మంజీరానది కడ్డంగా హైలెవెల్ కాజువేను నిర్మించడం.	0.340
2.	అల్లదుర్గం నుండి మెట్టలకుంట 1, 3 సెక్షన్లకు రోడ్డు వేయడం	0.010
3.	అల్లదుర్గం, మెట్టలకుంట రోడ్డు మీద మంజీరానది కడ్డంగా హైలెవెల్ కాజువేను నిర్మించడం	0.001

క్రొత్త రోడ్డు పనులు

తెలంగాణా ప్రాంతంలో క్రొత్త రోడ్డు పనుల నిర్వహణ నిమిత్తం 1959–60లో ఈ పథకం క్రింద రు. 37.60 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 10.20 లక్షల మొత్తం ఈ జిల్లాకు క్రింది పనుల నిమిత్తం ప్రత్యేకించబడింది.

వరుస సంఖ్య	పథకం పేరు	1959–60 లో కేటాయింపు (రూపాయలు లక్షలలో)
1.	ప్రిగ్నపూర్ నుండి జగదేవపూర్ వరకు రోడ్డు వేయడం	3.00
2.	సంగారెడ్డి నుండి నరసాపూర్ మీదుగా తోప్రాన్‌కు రోడ్డు వేయడం	3.00
3.	నారాయణఖేడ్ నుండి అల్లదుర్గం, మెట్టలకుంట రోడ్డులో ఉన్న రాయిపల్లె వరకు రోడ్డు వేయడం	2.50
4.	నిజాంపేట నుండి నారాయణఖేడ్ వరకున్న రోడ్డును పెద్దది చేయడం	1.15
5.	సిద్దిపేట నుండి హసనాబాదు వరకు రోడ్డు వేయడం	0 25
6.	నారయణ ఖేడ్ నుండి శాంతాపూర్‌కు కొంత భాగం వరకు రోడ్డు వేయడం	0.30

దుమ్మురేగని రోడ్ల నిర్మాణం

తెలంగాణా ప్రాంతంలో దుమ్ము రేగని రోడ్డుపనుల నిర్వహణ నిమిత్తం ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 20.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 3.05 లక్షల మొత్తం క్రింది పనుల నిమిత్తం ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించబడింది.

వరుస సంఖ్య	పని వివరం	1959–60 లో కేటాయింపు (రూపాయలు లక్షలలో)
1.	హైదరాబాదు, చాందా రోడ్డు మై. 25/6 నుండి 78 వరకు	1.20

2.	హైదరాబాదు, మెదక్, నరసాపూర్ రోడ్డు భాగం మై. 0/1 నుండి 10/0 వరకు	1.00
3.	హైదరాబాదు, అకోలా రోడ్డు భాగం మై. 37/4 నుండి 89/0 వరకు	0.75

విద్య

ప్రాథమిక విద్య

ఈ జిల్లాలో ప్రాథమిక విద్య పద్దు క్రింద రు. 7.87 లక్షల మొత్తం క్రింది పథకాల నిమిత్తం ఖర్చు పెట్టబడుతుంది.

వరుస సంఖ్య	పథకం పేరు	కేటాయించబడిన మొత్తం (లక్షలు రూపాయలలో)
	కొనసాగింపు పథకాలు	
1.	ఈ క్రింద తెలుపబడిన సంవత్సరాలలో ప్రారంభించబడిన ప్రాథమిక పాఠశాలలకోసం, నియమించబడిన అదనపు ఉపాధ్యాయులకొరకు.	
	(ఎ) 1956–57 లో (23 పాఠశాలలు)	0 25
	(బి) 1957–58 లో (38 పాఠశాలలు)	0 57
	(సి) 1958–59 లో (36 పాఠశాలలు)	0.15
2.	ఈ క్రింది సంవత్సరాలలో ప్రభుత్వ ప్రాథమిక పాఠశాలలుగా మార్చబడిన వాలంటరీ ఎయిడెడ్ పాఠశాలలు.	
	(ఎ) 1956–57 లో (22 పాఠశాలలు)	0.07
	(బి) 1957–58 లో (65 పాఠశాలలు)	0.20
	(సి) 1958–59 లో (10 పాఠశాలలు)	0.03
3.	ఈ క్రింది సంవత్సరాలలో జూనియరు బేసిక్ పాఠశాలలుగా మార్చబడిన ప్రాథమిక పాఠశాలలు.	

(ఎ) 1956–57 లో (13 పాఠశాలలు) 0.04

(బి) 1957–58 లో (17 పాఠశాలలు) 0.06

(సి) 1958–59 లో (14 పాఠశాలలు) 0.03

4. ప్రాథమిక పాఠశాలలకు కుర్చీలు, బల్లలు మొదలగు కొయ్యసామాను, పరికరాలు. 0.02

5. 1958–59 లో ప్రారంభించబడిన ప్రభుత్వ బేసిక్ శిక్షణ పాఠశాలలకు (ఒకటి) 0.34

6. ఈ క్రింది సంవత్సరాలలో ప్రారంభించబడిన ప్రభుత్వ మాధ్యమిక పాఠశాలలు, నియమించబడిన అదనపు ఉపాధ్యాయులకొరకు.

(ఎ) 1956–57 లో (9 పాఠశాలలు) 0.07

(బి) 1957–58 లో (7 పాఠశాలలు) 0.08

(సి) 1958–59 లో 0.30

7. ప్రాథమిక, మాధ్యమిక పాఠశాలలలో ఉపాధ్యాయుల జీతాల పెంపుదలకు. 0.84

8. 1957–58 లో డిప్యూటి ఇన్‌స్పెక్టర్ల కార్యాలయాల్లో నియమించబడిన అదనపు సిబ్బందికి (10 మంది గుమాస్తాలు), 0.08

9. (ఎ) 1957–58 లో నియమించబడిన ఒక డిప్యూటీ ఇనస్పెక్టరుకు 0.03

(బి) 1958–59 లో నియమించబడిన ఒక డిప్యూటీ ఇనస్పెక్టరుకు 0.10

10. జిల్లా విద్యా శాఖాధికారికి (1958–59 లో నియమించబడిన) పర్సనల్ అసిస్టెంటు 0.02

11. జిల్లా విద్యా శాఖాధికారి జీపు నిర్వహణకు, డ్రయివరుకు 0.05

క్రొత్త పథకాలు

12.	విద్యార్హతలు ఉన్న నిరుద్యోగులకు జీవనోపాధి కల్పించుటకు సంబంధించిన పథకం.	1.05
13.	ఉపాధ్యాయుల శిక్షణ కోర్సుకు పంపబడిన ఉపాధ్యాయుల స్థానంలో ఇతరులను నియమించుటకు	0.55
14.	12 ప్రాథమిక పాఠశాలలను జూనియరు బేసికు పాఠశాలలుగా మార్చుటకు.	0.05
15.	ప్రాథమిక పాఠశాలలలో అదనంగా 15 మంది ఉపాధ్యాయులను నియమించుటకు.	0.09
16.	ప్రాథమిక పాఠశాలలకు కుర్చీలు, బల్లలు మొదలగు కొయ్యసామానుకు.	0.01
17.	స్త్రీ విద్యకు సంబంధించిన కేంద్ర పథకం (ఎ) ప్రాథమిక స్థాయి శిక్షణ పాఠశాల (ఒకటి)	0.21
18.	తాలుకా కేంద్రాలలో ఉన్న ప్రభుత్వ బాలికల పాఠశాలలను మాధ్యమికపాఠశాలలుగా మార్చడానికి (ఒకటి)	0.03
19.	ప్రయివేటుగా నిర్వహించబడుతున్న 8 లోయరు సెకండరీ పాఠశాలలను స్వాధీనపరచుకొనటానికి, అదనంగా 17 లోయరు సెకండరీ తరగతులను ప్రారంభించటానికి.	0.27
20.	రెండు ప్రభుత్వ బేసిక్ శిక్షణ పాఠశాలలను ఏర్పాటు చేయడానికి	1.46
21.	ఒక సెకండరీ గ్రేడు రెండు ఎలిమెంటరీ గ్రేడు శిక్షణ విభాగాలను ప్రారంభించడానికి	0.70
22.	పట్టభద్రులయిన ఉపాధ్యాయులకు బేసిక్ విధానాలలో తిరిగి శిక్షణ ఇచ్చుటకు.	0.01
23.	డిప్యూటి ఇనస్పెక్టర్ల కార్యాలయాల్లో 12 మంది అటెండర్లను నియమించుటకు.	0.11
	మొత్తం	7.87

సెకండరీ విద్య

ఈ జిల్లాలో సెకండరీ విద్యాభివృద్ధి కోసం రు. 3.85 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. అది క్రింది విధంగా వినియోగించబడుతుంది.

వరుస సంఖ్య	పథకం పేరు	కేటాయించబడిన మొత్తం (రూపాయలు లక్షలలో)
	కొనసాగింపు పథకాలు	
1.	ఈ క్రింది సంవత్సరాలలో ప్రారంభించబడిన ఎయిడెడ్ సెకండరీ పాఠశాలలకు, అదనపు తరగతులకు గ్రాంట్లు.	
	(ఎ) 1956–57 లో ప్రారంభించబడినవాటికి (బి) 1957–58 లో ప్రారంభించబడినవాటికి	0.15
	(సి) 1958–59 లో ప్రారంభించబడినవాటికి	0.03
2.	ఈ క్రింది సంవత్సరాలలో ప్రారంభించబడిన ప్రభుత్వ సెకండరీ పాఠశాలలు, అదనపు తరగతులకు	
	(ఎ) 1957–58 లో ప్రారంభించబడిన 13 తరగతులకు	0.05
	(బి) 1958–59 లో ప్రారంభించబడిన వాటికి	0.05
3.	బహుళార్థసాధక పాఠశాలలలో కొన్ని కోర్సులను పునరుద్ధరించటానికి, జీతాలను సవరించటానికి	0.01
4.	సెకండరీ పాఠశాలల ఉపాధ్యాయుల జీతాలను పెంచటానికి	0.25
5.	హిందీ ప్రచారం (హిందీ ఉపాధ్యాయులను నియమించుటకు)	0.08

క్రొత్త పథకాలు

6.	ప్రయివేటు ప్రాతిపదిక పై నిర్వహించబడుతున్న సెకండరీ పాఠశాలలను స్వాధీనపరచుకొనటానికి, అదనపు తరగతులు ఏర్పాటు చేయటానికి	0.30
7.	ఉన్నత పాఠశాలలను హైయ్యరు సెకండరీ పాఠశాలలుగాను, బహుళార్థ సాధక పాఠశాలలు గాను మార్చటానికి (ప్రభుత్వం వారివి)	0.99
8.	కోర్ సబ్జెక్టుల (మూల పాఠ్యవిషయాలు) అభివృద్ధికి (3 పాఠశాలలు)	0.30
9.	అదనపు తరగతి గదులు, "ఆర్ట్ హాలు" నిర్మాణానికి (రెండు)	0.20
10.	సెకండరీ పాఠశాలల భవనాలకు (రెండు పాఠశాలలు)	1.33
11.	ఎయిడెడ్ సెకండరీ పాఠశాలలకు పరికరాల క్రింద గ్రాంట్లు,	0.10
12.	బహుళార్థసాధక పాఠశాలలు, హైయ్యరు సెకండరీ పాఠశాలలలో ఫిజికల్ డైరెక్టర్ల (వ్యాయామ శిక్షకుల) నియామకం	0.01
	మొత్తం	3.85

ఇతర పథకాలు

ఈ జిల్లాలో రు. 0.57 లక్ష మొత్తం క్రింద చూపబడిన విధంగా ఖర్చు పెట్టడానికి ప్రతిపాదింపబడింది.

కొనసాగింపు పథకాలు

1.	ఎన్. సి. సి., ఎ. సి. సి. ల విస్తృతికి	0.30
2.	స్కౌటింగు మరియు గర్ల్ గైడింగుకు	0.02
3.	రియూయితీ స్కాలరు షిప్పులకు	0.10

క్రొత్త పథకాలు

4.	ఒక జిల్లా గ్రంథాలయం, 3 శాంచి గ్రంథాలయాల ఏర్పాటుకు	0.11
5.	రియాయతీ స్కాలరు షిప్పులకు	0.02
6.	హిందీ విద్యాలయాలకు గ్రాంట్లు	0.01
7.	యువజన సంక్షేమ కార్యకలాపాలకు	0.01
	మొత్తం	0 57

వైద్యం

జిల్లా ఆసుపత్రుల స్థాయిని పెంచటం

ఈ సంవత్సరంలో ఈ పథకం కోసం చేయబడిన మొత్తం కేటాయింపు రు. 6.50 లక్షలలో రు. 0.70 లక్ష మొత్తం సంగారెడ్డిలో ఉన్న జిల్లా ఆసుపత్రి స్థాయిని పెంచడం కోసం ఈ జిల్లాలో వినియోగించబడుతుంది. ఆసుపత్రిలో పడకల సంఖ్య 15 నుండి 30 వరకు పెంచబడుతుంది.

తాలూకా ఆసుపత్రుల స్థాయిని పెంచటం

తెలంగాణా ప్రాంతం లోని తాలూకా ఆసుపత్రుల స్థాయిని పెంచటంకోసం యీ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో. రు. 1.50 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.20 లక్ష ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది. ఈ జిల్లాలోని కొన్ని తాలూకా ఆసుపత్రులలో ఏర్పాటు చేయబడిన అదనపు పడకలను, సిబ్బందిని నిర్వహించటానికి, మరికొన్ని ఆసుపత్రులను అభివృద్ధిచేయటానికి పై మొత్తం వినియోగించబడుతుంది.

కుటుంబ నియంత్రణ కేంద్రాలు

దేశంలో జనాభా త్వరితగతిని పెరిగిపోతూ, దేశం యొక్క పరిమిత సాధన సంపత్తిమీద అధికమైన ఒత్తిడిని కలుగచేస్తున్నది. ఈవిషయాల దృష్ట్యా

దేశంలో కుటుంబనియంత్రణకు, జనాభా పెరుగుదలను అరికట్టే విషయా లకు ప్రాధాన్యం ఏర్పడింది. 1957–59 లలో ఆంధ్రలో 13, తెలంగాణాలో 7 – మొత్తం 20 కుటుంబనియంత్రణ కేంద్రాలు ఏర్పాటు చేయబడినాయి. ఈ సంవత్సరంలో ఇంకా 10 కేంద్రాలను ఆంధ్రలోను, 5 కేంద్రాలను తెలంగాణాలోను—మొత్తం 15 కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయటానికి, ఇంతకు ముందు ఏర్పాటు చేసినవాటిని నిర్వహించటానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఇందుకు గాను 1959–60 ప్రణాళికలో రు. 0.66 లక్ష మొత్తం కేటాయించ బడింది. ఇందులో రు. 0.02 లక్ష ఈ జిల్లాలో వినియోగించబడుతుంది. ఈ సంవత్సరంలో సంగారెడ్డిలోని జిల్లా ఆసుపత్రిలో ఒక కుటుంబ నియంత్రణ కేంద్రాన్ని ప్రారంభించడానికి గాను ఈ మొత్తం వినియోగించబడుతుంది.

సబ్సిడీ ఈయబడు వైద్యులు

1958–59 లో సబ్సిడీ పద్ధతి పై 37 గ్రామీణ వైద్యశాలలు ప్రారం భించ బడినవి. అవి ఈ సంవత్సరం కొనసాగించబడతాయి. అంతేకాక ఈ సంవత్సరంలో మరో 30 క్రొత్త కేంద్రాలు స్థాపించబడతాయి. ఇందుకు గాను 1959–60 ప్రణాళికలో 0.50 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.05 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాలోని వైద్యశాలలకు అయ్యే ఖర్చు నిమిత్తం ప్రత్యేకించబడింది.

కుష్ఠురోగ నివారణ కార్యక్రమం

ఈ సంవత్సరపు తెలంగాణా ప్రణాళికలో కుష్ఠురోగ నివారణ కార్యక్రమం కోసం రు. 1.00 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. అందులో రు. 0 30 లక్ష మొత్తం ఈ సంవత్సరంలో మెదక్ జిల్లాలో కుష్ఠురోగ సహాయక కేంద్రాన్ని నెలకొల్పడానికి కేటాయించబడింది.

క్షయవ్యాధి నివారణోద్యమము

ఈ పథకం క్రింద ఆంధ్ర ప్రణాళికలో రు. 4.00 లక్షల మొత్తం, తెలంగాణా ప్రణాళికలో రు. 2.90 లక్షల మొత్తం — మొత్తం రు. 6.90 లక్షలు కేటాయించబడినాయి. ఇందులో రు 0.15 లక్ష మొత్తం జిల్లా ఆసుపత్రిలో 1958–59 లో ప్రారంభించబడిన క్షయ వ్యాధి చికిత్సా

కేంద్రాన్ని కొనసాగించటానికి, ఈ సంవత్సరంలో 20 క్షయ వ్యాధి ప్రత్యేక పడకలను ఏర్పాటు చేయడానికి గాను ఈ జిల్లాకు కేటాయించ బడింది.

ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు

ఈ పథకం క్రింద, గ్రామీణ ప్రజల అవసరాలను ఆదుకొనటం కోసం బ్లాకు ప్రాంతాలలో ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు ఏర్పాటు చేయబడ తాయి. ఈ పథకం కోసం ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 10.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 1.00 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది. ఈ మొత్తంతో ఈ జిల్లాలో 4 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు ఏర్పాటు చేయబడతాయి. గతంలో స్థాపించబడిన కేంద్రాలు కొనసాగించబడతాయి.

ప్రజారోగ్యం

దాయీలకు శిక్షణ

ఈ సంవత్సరంలో తెలంగాణా ప్రాంతంలో నాటు మంత్రసానుల (దాయీలు) కు శిక్షణ ఇవ్వటానికి సంబంధించిన పథకాన్ని ప్రవేశపెట్ట డానికి, 240 మంది దాయీలకు శిక్షణ ఇవ్వటానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఇందుకు గాను ప్రణాళికలో రు. 0.12 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో 60 మంది దాయీలకు రు. 0.03 లక్ష ఖర్చుతో యీ జిల్లాలో శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది.

నేషనల్ మలేరియా కంట్రోలు కార్యక్రమం

మలేరియా నివారణ కార్యక్రమంగా ఈ పథకం 1-4-58 నుండి మార్చబడింది. ఈ పథకం క్రింద అన్ని జిల్లాలోను తీవ్రంగా డి. డి. టి. మొదలైన మందులు చల్లటం జరుగుతుంది. యీ సంవత్సరంలో 8½ హైపో-ఎండమిక్ యూనిట్లను ఏర్పాటు చేయడానికి, రెండు ప్రాంతీయ ప్రజారోగ్య అసిస్టెంటు డైరెక్టర్ల కార్యాలయాలను స్థాపించటానికి, ప్రస్తుతమున్న 3 మలేరియా నివారణ యూనిట్లను కొనసాగించటానికి ప్రతిపా దింపబడింది. ఇందుకు గాను తెలంగాణా ప్రాంతపు ప్రణాళికలో రు. 12 30

లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో 1.86 లక్షల మొత్తం పరిశోధనా ప్రాంతీయ అసిస్టెంటు డైరెక్టరు కార్యాలయాన్ని ప్రారంభించడానికి, హైపో ఎండమిక్ యూనిట్టును స్థాపించటానికి ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించబడింది.

గ్రామాలకు మందుల పెట్టెల సరఫరా

ఈ పథకం క్రింద జిల్లాకు 12 చొప్పున 108 మందుల పెట్టెలు తెలంగాణా ప్రాంతంలో 1957-58, 1958-59 సంవత్సరాలలో సరఫరా చేయబడినాయి. ఈ 108 మందుల పెట్టెలకు మందులు సరఫరా చేయటానికి, ప్రథమ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో సరఫరా చేయబడిన 797 పెట్టెలకు కూడ మందులను సరఫరా చేయటానికి గాను ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 0.91 లక్ష కేటాయించబడింది. ఈ జిల్లాకు 1957-59 లలో సరఫరా చేయబడిన 12 పెట్టెలకు, ప్రథమ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో సరఫరా చేయబడిన 108 పెట్టెలకు మందులు సరఫరా చేయటానికి గాను పై మొత్తంలో రు. 0.12069 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించబడింది.

వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు ప్రసూతి, శిశు ఆరోగ్య కేంద్రాలు.

తెలంగాణా ప్రాంతంలోని వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు చెందిన గ్రామీణ ప్రజలకు ప్రసూతి, శిశు ఆరోగ్య సౌకర్యాలను కలిగించటానికిగాను 1957-58 లో రెండు ప్రసూతి, శిశు ఆరోగ్య కేంద్రాలు ఏర్పాటు చేయబడినాయి. ఈ పథకం కొనసాగించటానికి క్రొత్త ఢిల్లీలోని కార్యాచరణ వర్గం వారు సమ్మతించనందున 1958-59 ప్రణాళికలో ఈ పథకం కోసం ధనం కేటాయించబడలేదు. అయినా ప్రస్తుతమున్న రెండు కేంద్రాలను కొనసాగించటానికి, క్రొత్తగా మరో 6 కేంద్రాలను స్థాపించటానికి గాను 1959-60 ప్రణాళికలో రు. 1.42 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0 18 లక్ష మొత్తం ప్రస్తుతం ఈ జిల్లాలో ఒక క్రొత్త కేంద్రాన్ని కొనసాగించటానికి గాను వినియోగించబడుతుంది.

కుటుంబ సంక్షేమ కేంద్రాలు.

1959-60 లో తెలంగాణా ప్రాంతంలోని గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో 42 కుటుంబ సంక్షేమ కేంద్రాలు ఏర్పాటు చేయటానికి (ఇందులో 30

కేంద్రాలు 1957—59 లో మంజూరు చేయబడినవి, 12 క్రొత్తగా మంజూరు చేయబడినవి), హైదరాబాదులోని సంక్షేమ కేంద్రాన్ని కొనసాగించటానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఇందుకుగాను ప్రణాళికలో రు. 0.99 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ జిల్లాలో 5 సంక్షేమ కేంద్రాలను స్థాపించడానికి (ఇందులో నాల్గింటికి ఇంతకు ముందుగాను, మిగత ఒక కేంద్రానికి క్రొత్తగాను మంజూరుఇవ్వబడింది.) రు. 0.0833 లక్ష మొత్తం ప్రత్యేకించ బడింది.

ఆరోగ్య విద్యాప్రచార పథకం

1959-60 సం॥ లో ఈ పథకం క్రింద రు. 1.72 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది ఈ మొత్తంలో రు. 0.17 లక్ష 1957-58 లో 6 జిల్లాలకు కేటాయించబడిన 6 "ఎపిడమిక్ జీపు"ల నిర్వహణను కొనసాగించటానికి, రు. 0.83 లక్ష హైదరాబాదులోని హెల్త్ మ్యూజియంలో ఒక విభాగం యొక్క నిర్మాణం మొదలు పెట్టటానికి, రు. 0.72 లక్ష 16 మిల్లీమీటర్ల సౌండు ప్రొజెక్టర్లు కలిగి ఉండే రెండు ప్రచార వ్యానులను కొనడానికిగాను వినియోగించబడుతుంది. ఇందులో రు. 0 2833లక్ష మొత్తం ఇప్పుడున్న ఎపిడమిక్ జీపును కొనసాగించటానికి గాను ఈ జిల్లాకు వినియోగించ బడుతుంది.

50 మంది హెల్త్ అసిస్టెంట్లను నియమించటం

తెలంగాణా జిల్లాలలో టీకాలు వేసే కార్యక్రమానికిగాను నియమించబడిన హెల్త్ అసిస్టెంట్ల సంఖ్య చాలినంతగా లేదు. ఇందువల్ల యీ సంవత్సరంలో అదనంగా 50 మంది హెల్త్ అసిస్టెంట్లను నియమించటానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఇందుకు రు. 0.82 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో 5 గురు హెల్త్ అసిస్టెంట్లు ఈ జిల్లాలో నియమించబడతారు. ఇందుకు రు. 0.082 లక్ష వ్యయమవుతుంది.

లీవ్ రిజర్వు హెల్త్ ఇనస్పెక్టరు పదవులను ఏర్పాటు చేయటం

ప్రస్తుతం ఆంధ్రప్రాంతంలో 79 మంది రిజర్వు హెల్త్ ఇనస్పెక్టర్లు పని చేస్తుండగా తెలంగాణాప్రాంతంలో 25 మంది మాత్రమే పనిచేస్తున్నారు. అంటు

వ్యాధులు ప్రబలినప్పుడు, ప్రస్తుతం పనిచేస్తున్నవారు సెలవులో ఉండినప్పుడు పనిచేసేటందుకు ఈ సిబ్బంది తగినంతగాలేదు. ఈ కారణంగా 1959–60 లో తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఇంకా 50 లీవు రిజర్వు హెల్త్ ఇనస్పెక్టర్ల పదవులను ఏర్పాటు చేయటానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఇందుకుగాను ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 1.08 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.108 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది. ఈ మొత్తంతో 5 హెల్త్ ఇనస్పెక్టర్ల పదవులు ఏర్పాటు చేయబడుతాయి.

గృహ నిర్మాణం

తక్కువ ఆదాయంగల వర్గాలవారికి గృహ నిర్మాణం

ప్రభుత్వ రంగం

దేశంలో నివాస గృహాల కొరతను తీర్చే ఉద్దేశంతో భారత ప్రభుత్వం వారు తక్కువ ఆదాయం గల వర్గాలవారికి గృహాలను నిర్మించే ఈ పథకాన్ని ప్రారంభించారు. ఈ పథకం క్రింద నూటికి 80 వంతుల ఖర్చు ఋణ రూపంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇవ్వగా మిగత 20 వంతుల ఖర్చు రాజ్య ప్రభుత్వం భరిస్తుంది. హైదరాబాదు సిటీ ఇంప్రూవ్‌మెంటు బోర్డువారు, సికిందరాబాదు టౌను ఇంప్రూవ్‌మెంటు ట్రస్టువారు, జిల్లా మునిసిపాలిటీలు 267 ఇళ్ళను నిర్మించేటందుకు గాను ఈ సంవత్సరంలో రు. 20.95 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. జిల్లాల వారిగా కేటాయించవలసిన డబ్బు విషయమై ఇంకా తుది నిర్ణయం తీసికోబడలేదు.

మునిసిపలు రంగం

ఈ పథకం క్రింద తక్కువ ఆదాయం గల వర్గాలవారికి ఇళ్ళు నిర్మించటంకోసం మునిసిపాలిటీలకు ఋణాలు ఇవ్వబడతాయి. 170 ఇళ్ళ నిర్మాణంకోసం 1959–60 ప్రణాళికలో రు. 4.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. పై మొత్తం క్రింద చూపిన విధంగా ఋణాలుగా ఇవ్వబడుతుంది.

			రూపాయలు లక్షలలో
1.	మునిసిపాలిటీలు	...	2.00
2.	హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను	...	1.00
3.	సికిందరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను	...	1.00
	మొత్తం	...	4.00

సహకార రంగం

ఈ పథకం క్రింద తెలంగాణా ప్రాంతంలోని సహకార గృహ నిర్మాణ సంఘాల సభ్యులకు, అందును ముఖ్యంగా హైదరాబాదు, సికిందరాబాదు జంట నగరాల్లోని సభ్యులకు క్రొత్త ఇళ్ళను కట్టుకొనేటందుకు గాను దీర్ఘకాలిక ఋణాలు ఇవ్వబడతాయి. ఈ సంవత్సరంలో 340 గృహాల నిర్మాణం నిమిత్తం ఋణాలు ఇచ్చేటందుకు గాను రు. 20.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 1.36 లక్షల మొత్తం ఈ జిల్లాలో 24 ఇళ్ళ నిర్మాణం నిమిత్తం ప్రత్యేకించబడింది.

కార్మికులు-కార్మిక సంక్షేమం

కార్మికశాఖ పరిపాలనాయంత్రాంగం విస్తరణ

రెండవ ప్రణాళికా కాలంలో ఎక్కువయిపోయిన కార్యకలాపాల దృష్ట్యా కార్మికశాఖలో అదనపు సిబ్బందిని నియమించటం అవసరమయింది. 1957–58 లో 10 మంది అసిస్టెంటు లేబరు ఇనస్పెక్టర్లు, ఒక సంక్షేమ కేంద్రాల సూపరింటెండెంటు, ఇతర సిబ్బంది నియమించబడినారు. 1958–59 లో మంజూరు చేయబడిన నాలుగు అసిస్టెంటు లేబరు ఇనస్పెక్టరు పదవులకుగాను రెండు పదవులు మాత్రం భర్తీ చేయబడినవి. 1959-60 లో పై సిబ్బంది కొనసాగించబడుతుంది. అంతేకాక 10 మంది అసిస్టెంటు లేబరు ఇనస్పెక్టర్లను, అవసరమయిన ఇతర సిబ్బందిని నియమించటం జరుగుతుంది. ఒక జీపు స్టేషను వాగనును కొని డ్రైవరును నియమించటానికి కూడ ప్రతిపాదింపబడింది. ఇందుకుగాను 1959–60 ప్రణాళికలో రు. 1.64

లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో కొంత మొత్తం ఈ జిల్లాలోని ఒక లేబరు ఇనస్పెక్టరును, అతని సిబ్బందిని కొనసాగించటానికిగాను వినియోగించబడుతుంది.

వెనుకబడిన తరగతుల, షెడ్యూల్డు కులాల సంక్షేమం

షెడ్యూల్డు కులాలు

మంచినీటి బావులు

హరిజనులు నివసించే వాడలలో మంచినీటి సదుపాయాలు చాలా అరుదుగా ఉంటాయి. ఇందువల్ల ఈ జిల్లాలో 20 క్రొత్త బావులను త్రవ్వటానికిగాను రు. 0.16 లక్ష, 25 పాతబావులకు మరమ్మతు చేయటానికిగాను రు. 0.05 లక్ష కేటాయించబడినాయి.

గృహనిర్మాణం

ఆర్థికంగాను, సాంఘికంగాను హరిజనులు వెనుకబడిఉన్న కారణంగా వారు ఇళ్ళను స్వంతంగా కట్టుకొనే స్థితిలో లేరు. వారు ఇళ్ళు కట్టుకొనేటందుకు ఇంటికి రు. 320/– లు చొప్పున సబ్సిడీ ఇవ్వటానికి ప్రతిపాదింపబడింది. సాధారణంగా నివేశన స్థలాలు కలిగి ఉండి ఇళ్ళు కట్టదలిచే హరిజనులకే సబ్సిడీలు ఇవ్వబడతాయి. తగిన సందర్భాల్లో నివేశన స్థలాలు కూడ ఉచితంగా ఇవ్వబడతాయి. ఈ జిల్లాలో నివేశన స్థలాలకోసం భూమిని స్వాధీనం చేసికోవటానికి రు. 0.101 లక్ష, 40 ఇళ్ళను కట్టే నిమిత్తం రు. 0.128 లక్ష 1959–60 ప్రణాళికలో కేటాయించబడినాయి.

విద్యా

హరిజనులు చదువుకొనేటందుకు సహాయం చేసే నిమిత్తం సాంఘిక సేవకులు, స్వచ్ఛంద సంస్థలచేత కొన్ని ప్రయివేటు హాస్టళ్ళు నిర్వహించబడుతున్నాయి. ఈ సంస్థలను ప్రోత్సాహపరిచేటందుకు వాటికి సబ్సిడీలను ఇవ్వటానికి ప్రతిపాదించబడింది. ఒక్కొక్క బోర్డరుకు విద్యా సంవత్సరానికి

రు. 150/– లు చొప్పున సబ్సిడీ ఇవ్వబడుతుంది. రు. 1.64 లక్షల మొత్తం వ్యయంతో హారిజనులకు ఇంకా 1,093 బోర్డింగు గ్రాంటులను 1959-60 లో ఇవ్వ టానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఈ జిల్లాలోని హారిజన విద్యార్థులు కూడ ఈ పథకంవల్ల లాభం పొందుతారు.

దుస్తులు, పుస్తకాలు, పలకలు, విద్యావిషయిక పరికరాలు మొదలైనవి అర్హులైన బీద హరిజన విద్యార్థులకు సరఫరా చేయబడతాయి. ఇంతేకాక ప్రాథమిక, మాధ్యమిక, ఉన్నత పాఠశాలలో చదివే విద్యార్థులకు ఒక్కొక్కరికి నెలకు రు. 5/–లు లేక రు. 7/–లు చొప్పున స్కాలరుషిప్పులు కూడ ఇవ్వబడతాయి. ఈ సంవత్సరంలో ఈ జిల్లాలోని 250 మంది విద్యార్థుల ప్రయోజనం నిమిత్తం రు. 0.03 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. హరిజనులకోసం నిర్వహించబడే గ్రంథాలయాలకు కూడ యీ పథకం క్రింద చేయబడిన కేటాయింపులోనుండి ఆర్థిక సహాయం చేయబడుతుంది.

వైద్యసహాయం

క్షయ, కాన్సరు మొదలయినటువంటి ప్రమాద భరితమైన వ్యాధులతో బాధపడుతున్న హరిజనులు చికిత్సపొందే నిమిత్తం ఆర్థిక సహాయం చేయటానికి ఈ పథకం క్రింద ఉద్దేశించబడింది. ఒక్కొక్క రోగికి రు. 100/-లు మొదలు కొని రు. 500/– లు వరకు ఇట్టి సహాయం చేయబడుతుంది. 250 మంది రోగులకు ఆర్థిక సహాయం చేయటం కోసం 1959–60 సం. లో రు. 0.25 లక్ష కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.023 లక్ష ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించబడింది. 23 మంది రోగుల కోసం ఈ డబ్బు వినియోగించబడుతుంది.

కుటీర పరిశ్రమలు

చేతిపనులను చేసుకొనే పనివారికి తమవ్యాపారానికి లేక చేతిపనికి సంబంధించి ఆర్థిక సహాయం చేయటానికి ఈ పథకం ఉద్దేశించబడింది. ఈ పనివారు వ్యక్తిగతంగా గాని సహకార సంఘాల ద్వారాగాని, ఈ సహాయాన్ని పొందవచ్చును. పరికరాలు సమకూర్చుకోవడానికి, ముడి సామగ్రిని కొనుక్కోవడానికి, నిర్వహణ మూలధనానికి ఈ సహాయం ఇవ్వబడుతుంది. 1959–60 లో

33 సంఘాలకు రు. 0.33 లక్ష మేరకు సహాయం చేయటానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఇందులో ఈ జిల్లాలోని 3 సంఘాలకు రు. 0 03 లక్ష మేరకు సహాయం చేయబడుతుంది.

ప్రచారం

అస్పృశ్యతను పాటించడం వలన కలిగే హానిని గురించి వివరించేటందుకు, అస్పృశ్యతను నిర్మూలించేటందుకు ప్రచారం చేసేనిమిత్తం గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఫిల్ములు స్లయిడులను ప్రదర్శించటానికి, కరపత్రాలు జారీ చేయటానికి, అంతర్వర్ణ భోజనాలు ఏర్పాటు చేయటానికి, హరిజన దినోత్సవాలు, మేలాలు జరపటానికి గాను 1959—60 ప్రణాళికలో రు. 0.17 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ జిల్లాలో కూడ ప్రచార కార్యక్రమం నిర్వహించబడుతుంది.

స్వచ్ఛంద సంస్థలకు ఆర్థిక సహాయం (గ్రాంట్-ఇన్-ఎయిడ్)

హరిజన సేవక సంఘము, భారత సేవక సమాజము, ఆది హిందూ లీగు మొదలయినటువంటి స్వచ్ఛంద సంస్థలు అస్పృశ్యత నివారణకోసం ఉత్తమ కృషి చేస్తున్నాయి. ఈ సంస్థల ద్వారా మంచి ప్రచారం కొనసాగించే నిమిత్తం వీటికి రు. 0.127 లక్ష దాకా 1959—60 లో ఆర్థిక సహాయం చేయటానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఈ జిల్లాలోని స్వచ్ఛంద సంస్థలకు కూడ ఈ పథకం క్రింద లాభం చేకూరుతుంది.

లీగల్ ఎయిడ్, గ్రాంట్-ఇన్-ఎయిడ్

న్యాయ విషయాలలో సహాయం చేసేటందుకు లేక వరదలు, అగ్ని తదితర ప్రకృతి భీభత్సాలకు గురి అయిన వ్యక్తులకు సహాయం చేసే నిమిత్తం 1959—60 లో రు. 0.16 లక్ష మొత్తం వినియోగించబడుతుంది. ఇందులో రు. 0.015 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాకు ప్రత్యేకించబడింది. ఇందువల్ల 30 మంది ప్రయోజనం పొందుతారు.

సామాజిక మందిరాల నిర్మాణం

హరిజనుల సాంఘిక, సాంస్కృతిక జీవనాన్ని మెరుగుపరచే ఉద్దేశంతో రెండు సామాజిక మందిరాలు నిర్మించటానికి 1959—60 లో రు. 0.01 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాకు కేటాయించబడింది.

విముక్తజాతులు

విద్య

విముక్తజాతులకు చెంది ఉన్నత, మాధ్యమిక, ప్రాథమిక పాఠశాలలలో విద్యను అభ్యసిస్తున్న విద్యార్థులకు వరుసగా రు. 7/—, రు. 5/— లు చొప్పున స్కాలరు షిప్పులు ఇవ్వటానికి ఈ పథకం క్రింద ప్రతిపాదించబడింది. స్కాలరు షిప్పులు యివ్వటానికి గాను రు. 0.305 లక్ష, క్రొత్తగా 4 పాఠశాలలను ప్రారంభించటానికి గాను రు. 0.02 లక్ష, హాస్టళ్ళకు సహాయం చేసే నిమిత్తం రు. 0.306 లక్ష ప్రణాళికలో 1959—60కి గాను కేటాయించబడినాయి. ఈ జిల్లాకు చెందిన విముక్తజాతుల విద్యార్థులకు ఈ పథకం క్రింద లాభం చేకూరుతుంది. విముక్తజాతుల హాస్టళ్ళకు కూడ ఈ పథకం క్రింద ప్రయోజనం చేకూరుతుంది.

వ్యవసాయం

బంజారీలను వ్యవసాయంలో స్థిరపరచాలంటే వారికి నాగళ్లు, ఎద్దులు విత్తనాలు, పరికరాలు మొదలయినవి సరఫరా చేయటం ద్వారా సహాయం చేయటం అవసరం. 1959-60 లో యీ జిల్లాలోని 27 కుటుంబాలకు రు. 0.067 లక్ష వ్యయంతో 18 జతల కాడి ఎద్దులను, విత్తనాలను, పరికరాలను సరఫరా చేయటానికి ప్రతిపాదించబడింది.

కుటీర పరిశ్రమలు

విముక్తజాతుల వారు తమ కుటీర పరిశ్రమల్ని అభివృద్ధి పరచుకొనేటందుకు రెండవ ప్రణాళిక యొక్క మొదటి మూడు సంవత్సరాలలో ఈ పథకం క్రింద 14 సహకార సంఘాలు ఏర్పాటు చేయబడినాయి. ఈ చేతిపని వారి యొక్క ప్రయోజనం నిమిత్తం యీ సంవత్సరంలో

అదనంగా 13 సహకార సంఘాలను ఏర్పాటు చేయటానికి ప్రణాళికలో రు 0.13 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ మొత్తంలో రు. 0.01 లక్ష వ్యయంతో ఒక సంఘం ఈ జిల్లాలో ఏర్పాటుచేయబడుతుంది.

ప్రజారోగ్యం

విముక్త జాతులవారికి మంచి నీటి బావులను త్రవ్వించి, పరిశుభ్రమైన నీరు సరఫరా చేయటం ఎంతైనా అవసరం. ఇందువల్ల ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 0.01 లక్ష 1 క్రొత్త బావిని త్రవ్వటానికి, 2 పాత బావులను మరమ్మత్తు చేయటానికి గాను కేటాయించబడింది.

ఇతర వెనుకబడిన తరగతులు

విద్య

(ఎ) స్కాలరుషిప్పుల మంజూరు :—

హరిజనులు, విముక్త జాతుల వారే కాక ఇతర వెనుకబడిన తరగతుల వారిలో కూడ చాల వెనకబడి, సహాయం అవసరమైనట్టి వారు చాల మంది ఉన్నారు. ఈ జాతులకు చెంది ప్రాథమిక, మాధ్యమిక, హైస్కూల్. ఎస్. ఎస్. సి. తరగతులలో చదువు కొంటున్న విద్యార్థులకు రు. 5/—లు లేక 7/లు చొప్పున స్కాలరుషిప్పులు ప్రతి సంవత్సరం ఇవ్వబడుతున్నాయి. 1959-60 ప్రణాళికలో రు. 0.216 లక్ష మొత్తం ఈ జిల్లాలో 360 స్కాలరుషిప్పులు ఇవ్వటానికి గాను కేటాయించబడింది.

(బి) ప్రయివేటు హాస్టళ్ళకు సహాయం

సంక్షేమ కార్యక్రమంలో ఆసక్తి ఉన్న కొన్ని స్వచ్ఛంద సంస్థలు, వ్యక్తులు వెనుకబడిన తరగతుల వారి కోసం హాస్టళ్ళను నడపటానికి ముందుకు వస్తున్నారు. క్రొత్త హాస్టళ్ళను నడిపేటందుకు గాను వారికి ఆర్థిక సహాయం చేయబడుతుంది. ఇందుకుగాను ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 1.054 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందువల్ల 703 మంది బోర్డర్లకు లాభం చేకూరుతుందని ఆశించబడుతున్నది. ఈ జిల్లాకు చెందిన స్వచ్ఛంద సంస్థలకు, వ్యక్తులకు కూడ ఈ పథకం క్రింద లాభం చేకూరుతుంది.

(సి) క్రొత్త హాస్టళ్ళను ప్రారంభించటం.

విద్యా సంస్థలకు అనుబంధించబడి ఉన్న హాస్టళ్లు వెనుకబడిన తరగతుల విద్యార్థుల అవసరాలను పూర్తిగా తీర్చలేక పోతున్నందువల్ల తెలంగాణా ప్రాంతంలో తగిన ప్రదేశాల్లో కొన్ని ప్రభుత్వ హాస్టళ్ళను ఏర్పాటు చేయటానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఇందుకు గాను 1959–60 ప్రణాళికలో రు. 0.82 మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ హాస్టళ్ళు ఎక్కడ స్థాపించాలనే విషయం ఇంకా నిర్ణయించబడలేదు.

కుటీర పరిశ్రమలు

ఈ పథకం క్రింద పనివారల పిల్లలు వడ్రంగం, కమ్మరిపని మొదలయిన కోర్సులను పరిశ్రమల శాఖచే నడుపబడే గుర్తించబడిన సంస్థలలో చదివేటందుకు గాను ఆ పిల్లలకు స్టయిఫండులు మంజూరు చేయబడుతున్నాయి. 1959–60 లో 17 మంది పనివారల పిల్లలకు స్టయిఫండులు ఇచ్చే నిమిత్తం రు. 850/– లు కేటాయించబడినాయి.

ఈ జిల్లాలోని 2 సహకార సంఘాలకు వాటా మూలధనం క్రింద రు. 0.02 లక్ష వరకు ఆర్థిక సహాయం చేయటానికి కూడ ప్రతిపాదింపబడింది.

స్త్రీ సంక్షేమం

స్త్రీ సంక్షేమశాఖ విభాగాల ఏర్పాటు

తెలంగాణా ప్రాంతంలో స్త్రీ సంక్షేమశాఖ కార్యకలాపాలను విస్తృతంచేసే ఉద్దేశంతో స్త్రీలు, పిల్లల సంక్షేమం నిమిత్తం 1959–60 లో 10 స్త్రీ సంక్షేమశాఖ విభాగాలను ఏర్పాటు చేయటానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఇందులో ఒక విభాగం ఈ జిల్లాలో ఏర్పాటు చేయబడుతుంది. ఇందుకుగాను ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 0.068 లక్ష కేటాయించబడింది.

సాంఘిక సంక్షేమం

సాంఘిక సంక్షేమ విస్తరణ కేంద్రాలు

ఈ పథకం క్రింద అయ్యే ఖర్చులో రాజ్య ప్రభుత్వ వాటా క్రింద ప్రణాళికలో ఈ సంవత్సరానికి గాను రు. 0.129 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. ప్రస్తుతమున్న ఒక సాంఘిక సంక్షేమ విస్తరణ కేంద్రాన్ని నిర్వహించటానికి, ఈ జిల్లాలోని మొదటి దశ బ్లాకు ప్రాంతంలో సమన్వయ పద్ధతిలో ఒక అదనపు కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేయటానికిగాను పై డబ్బు వినియోగించబడుతుంది. ఈ అదనపు కేంద్రానికయ్యే ఖర్చు 5:12:6 నిష్పత్తిలో బ్లాకులు, కేంద్ర సాంఘిక సంక్షేమ బోర్డువారు, రాజ్య ప్రభుత్వం భరిస్తారు. ప్రజలనుండి వసూలుచేయబడే విరాళాలు కూడ ఇందుకుగాను వినియోగించబడతాయి.

సాంఘిక నైతిక పునరుద్ధరణ, సంరక్షణ కార్యక్రమాలు

"కరెక్షనల్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్సు" నుండి విడుదల చేయబడే స్త్రీలకు గాను రాజ్యస్థాయిలో ఒక ఆశ్రయ కేంద్రాన్ని, 14 జిల్లా ఆశ్రయ కేంద్రాలను (పురుషులకు 3, స్త్రీలకు 11) ఏర్పాటు చేయటానికి, రాజ్యంలో ఇంతకుముందు ఏర్పాటు చేయబడిన రాజ్య ఆశ్రయ కేంద్రాలను, జిల్లా ఆశ్రయ కేంద్రాలను కొనసాగించడానికి అయ్యే ఖర్చులో రాజ్య ప్రభుత్వ వాటా క్రింద 1959—60 ప్రణాళికలో రు. 6.32 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 0.153 లక్ష మొత్తం సంగారెడ్డిలో స్త్రీల కోసం ఒక జిల్లా ఆశ్రయ కేంద్రాన్ని ప్రారంభించడానికి గాను ఈ జిల్లాలో వినియోగించబడుతుంది.

రేడియో ప్రసారం

కమ్యూనిటీ రేడియో సెట్ల స్థాపన, నిర్వహణ

ఈ జిల్లాలో 225 కమ్యూనిటీ రేడియో సెట్లను స్థాపించడానికి ప్రతిపాదింపబడగా అందులో 50 సెట్లను మాత్రం 1956—59 సంవత్సరాలలో ఏర్పాటు చేయటం జరిగింది. ఈ సంవత్సరంలో 140 కమ్యూనిటీ రేడియో సెట్లను

ఏర్పాటు చేసి నిర్వహించటానికి ప్రతిపాదించబడింది. ఇంతేగాక 1–4–1959 తేదీకి పూర్వం స్థాపించబడిన సెట్లను కూడ నిర్వహించటానికి ప్రతిపాదింపబడింది. ఇందుకుగాను ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 0.190 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

ప్రచారం

రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికను విజయవంతంగా అమలుపరచటంలో ప్రజలు శ్రద్ధ వహించేటట్లు చేయడానికి వారు సంపూర్ణంగా సహకరించి పాల్గొనేటట్లు చేయడానికి గాను వివిధ పద్ధతుల్లో అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను గురించి ప్రచారం చేయటానికి ఏకీకృత కార్యక్రమం ఒకటి 1956–57 లో ప్రారంభించబడింది. ఈ కార్యక్రమాన్ని కొనసాగించటంకోసం ఈ సంవత్సరపు ప్రణాళికలో రు. 6.80 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రు. 19,359 లు ఈ జిల్లాలో క్రింది విధంగా వినియోగించటానికి గాను ప్రత్యేకించబడింది.

		రూపాయలు
1.	పి. ఏ. ల, ఇతర సిబ్బంది యొక్క జీతాలకు, అలవెన్సులకు	8,029
2.	మొబైల్ ప్రచార వ్యానుల పెట్రోలుకు, తిరిగే ఖర్చులకు	2,400
3.	జిల్లాస్థాయిలో ఏర్పాటు చేయబడే ప్రదర్శనలో పాల్గొనటానికి	250
4.	సంగీత నాటకోత్సవాల ఏర్పాటుకు	500
5.	జిల్లా, తాలుకా కేంద్రాలలో ప్రణాళికా వారోత్సవాల ఏర్పాటుకు	900
6.	ఈ జిల్లాలో పనిచేస్తున్న బుర్రకథ బృందాల నిర్వహణకు	2,280
7.	మొబైల్ వ్యానుల పరికరాలకు	5,000
	మొత్తం	19,359

అర్థ, గణాంక శాఖ

రాజ్య స్థాయిలో జరిగే గణాంక వివరాల సంకలన కార్యక్రమాన్ని జిల్లా స్థాయిలో సమన్వయ పరచటానికి, సేకరించబడి సంకలనం చేయబడే గణాంక వివరాలను ఇంకా ఉత్తమంగా తయారు చేయటానికి ఉపయోగ పడే "లయజన్ ఏజెన్సీ"గా పని చేయటానికి గాను ఈ జిల్లాలో ఒక జిల్లా గణాంక విభాగం 1959–60 లో ఏర్పాటు చేయబడుతుంది. ఒక జిల్లా గణాంకాధికారి (గెజిటెడ్), ఒక ఎకనామిక్ ఇన్వెస్టిగేటరు, ఒక అప్పరు డివిజను గుమాస్తా, ఇద్దరు జవానులు ఈ శాఖలో నియమించబడతారు. ఇందుకుగాను 1959-60 ప్రణాళికలో రు. 0.10 లక్ష కేటాయించబడింది.

తంతి, తపాలా సౌకర్యాలు

1959–60 లో 31 బ్రాంచి తపాలా కార్యాలయాలను, జోగిపేట, గజ్వేలులలో 2 టెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసులను, జోగిపేట వద్ద ఒక పబ్లికు కాల్ ఆఫీసును ప్రారంభించడానికి ప్రతిపాదింపబడింది.

మెదక్ జిల్లా ప్రణాళిక, అభివృద్ధి సంఘం

సభ్యుల జాబితా

1. కలెక్టరు ... అధ్యక్షుడు
2. శ్రీ అప్పారావు షేత్కర్, ఎం. ఎల్. ఏ. ఉపాధ్యక్షుడు
3. జిల్లా ప్లానింగు ఆఫీసరు ... కార్యదర్శి
4. పోలీసు సూపరింటెండెంటు, సంగారెడ్డి
5. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు (ఐ. బి.), మెదక్
6. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు (ఆర్. అండ్ బి.), మెదక్
7. జిల్లా మెడికల్ ఆఫీసరు, సంగారెడ్డి
8. జిల్లా అటవీ శాఖాధికారి, మెదక్
9. జిల్లా ఆరోగ్య శాఖాధికారి, సంగారెడ్డి
10. జిల్లా పశువైద్యాధికారి, సంగారెడ్డి
11. జిల్లా విద్యా శాఖాధికారి, సంగారెడ్డి
12. జిల్లా వ్యవసాయ శాఖాధికారి సంగారెడ్డి
13. పరిశ్రమల, వాణిజ్యశాఖ అసిస్టెంటు డైరెక్టరు, సంగారెడ్డి
14. జిల్లా పంచాయతి ఆఫీసరు, సంగారెడ్డి
15. సహకార సంఘాల డిప్యూటి రిజిస్ట్రారు
16. ఆర్. డి. సి. డిప్యూటి రిజిస్ట్రారు, పటంచేరు
17. అసిస్టెంటు ఫిషరీస్ ఆఫీసరు
18. జిల్లా మలేరియా ఆఫీసరు
19. ప్రణాళిక అసిస్టెంటు ఇంజనీరు, మెదక్
20. స్థానిక ఇంజనీరు, మెదక్ జిల్లా
21. ఎలక్ట్రిసిటీ అసిస్టెంటు ఇంజనీరు

22. అసిస్టెంటు ఇంజనీరు (సర్వేడివిజను)
23. అసిస్టెంటు (స్త్రీ) సంక్షేమాధికారి, సంగారెడ్డి (రెవెన్యూ డివిజనల్
ఆఫీసరు, బ్లాకు ప్రణాళిక, అభివృద్ధి సంఘం ఛైర్మన్)
24. సబ్‌కలెక్టరు, మెదక్
25. డిప్యూటి కలెక్టరు, సంగారెడ్డి
26. డిప్యూటీ కలెక్టరు, సిద్దిపేట
27. బ్లాకు డెవలప్‌మెంటు ఆఫీసరు, దుబ్బాక
28. బ్లాకు డెవలప్‌మెంటు ఆఫీసరు, వరంగల్లు
29. బ్లాకు డెవలప్‌మెంటు ఆఫీసరు, రామాయణపేట
30. బ్లాకు డెవలప్‌మెంటు ఆఫీసరు, నరసాపూరు
31. బ్లాకు డెవలప్‌మెంటు ఆఫీసరు, జోగిపేట
32. బ్లాకు డెవలప్‌మెంటు ఆఫీసరు, పటంచేరు
33. బ్లాకు డెవలప్‌మెంటు ఆఫీసరు, సదాశివపేట
34. బ్లాకు డెవలప్‌మెంటు ఆఫీసరు, జహీరాబాదు
35. బ్లాకు డెవలప్‌మెంటు ఆఫీసరు, మీర్జాపూరు
36. బ్లాకు డెవలప్‌మెంటు ఆఫీసరు, ప్రీ–ఎక్స్‌టెన్షన్ బ్లాకు,
నారాయయణఖేడ్
37. పబ్లిసిటి అసిస్టెంటు

అనధికారసభ్యులు (లోకసభసభ్యులు)

38. శ్రీ హనుమంతరావు
39. శ్రీమతి సంగం లక్ష్మిబాయి

శాసనసభా సభ్యులు

40. శ్రీ పి. వి. రాజేశ్వరరావు, సిద్దిపేట
41. శ్రీ అప్పారావు షేత్కర్, నారాయణఖేడ్

42. శ్రీ కిష్టమాచారి, సంగారెడ్డి
43. శ్రీ బాగారెడ్డి, జహీరాబాదు
44. శ్రీ నరసింహారెడ్డి, గజ్వేలు
45. శ్రీ అంతయ్య, సంగారెడ్డి
46. శ్రీ వెంకటేశ్వరరావు, మెదక్
47. శ్రీ బసవ మానయ్య. జోగిపేట
48. శ్రీ గుండం పీరయ్య, నరసాపూరు
49. శ్రీ అనంతరెడ్డి, దొమ్మట్, (సిద్దిపేట)
50. శ్రీ ముత్యాలరావు, గజ్వేలు

విధాన పరిషత్తు సభ్యులు

51. శ్రీ ఏ లింగయ్య, దుబ్బాక
52. శ్రీ నరసింహాచారి, తూప్రాన్
53. శ్రీ గురువారెడ్డి, సిద్దిపేట
54. శ్రీ పి రామచంద్రారెడ్డి, పంచాయతి సమితి ప్రెసిడెంటు, పటంచేరు

పురపాలకసంఘాల అధ్యక్షులు

55. శ్రీ గాడే శంకరయ్య, సంగారెడ్డి
56. శ్రీ ఖాజా మొయినుద్దీన్, సిద్దిపేట
57. శ్రీ సోమలింగం, మెదక్
58. శ్రీ శివనాగప్ప, సదాశివపేట
59. శ్రీ ఇందర్‌రావు దేష్‌ముఖ్, నారాయణఖేడ్
60. శ్రీ లింగారెడ్డి, కోహిర్
61. శ్రీ టి. మల్లయ్య, గజ్వేల్

అనధికార సభ్యులు

62. శ్రీమతి ఆర్. సేట్, రెడ్ క్రాస్ సొసైటీ ప్రతినిధి

63. శ్రీ గోపాలరెడ్డి, తూప్రాన్
64. శ్రీ గొంతి గోపాలరెడ్డి, గొంతి
65. శ్రీ బ్రహ్మచారి మహరాజ్, జహీరాబాదు
66. శ్రీ బాలకిష్టారెడ్డి, శంకరపల్లి
67. శ్రీ రాజేశ్వరజోషి, అందోల్
68. శ్రీ గోవిందరావు పేత్కర్, నారయణఖేడ్
69. శ్రీ శంకరప్ప కవేలి, జహీరాబాదు
70. శ్రీ గాజుల వీరయ్య, నరసాపూరు
71. శ్రీ లచ్మారెడ్డి, అందోల్
72. శ్రీ జి. రాంరెడ్డి, సంగారెడ్డి
73. శ్రీ బాల్ రెడ్డి, మెదక్
74. శ్రీ లక్ష్మణ్ కుమార్
75. శ్రీ నరసింహారెడ్డి, ముబారక్ పూరు, సెంట్రల్ కోఆపరేటివ్ బ్యాంకు ప్రెసిడెంటు
76. శ్రీ మాదమేటి రాచయ్య, కుటీర పరిశ్రమల (ప్రతినిధి)
77. శ్రీ శ్రీరాం రాజయ్య
78. శ్రీ శ్రీనివాసరావు కండి (భారత సేవక సమాజం కన్వీనరు)

Printed for Andhra Pradesh Govt. Central Press,
By The Sadhana Printery, Hyderabad.